

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Zodpovědný cestovní ruch na Prachaticku

Vypracovala: Iveta Šrámková

Vedoucí práce: doc. RNDr. Josef Navrátil, Ph.D.

České Budějovice 2014

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Iveta ŠRÁMKOVÁ**
Osobní číslo: **E11354**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **Zodpovědný cestovní ruch na Prachaticku**
Zadávající katedra: **Katedra ekonomiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Zhodnocení současného stavu šetrných typů cestovního ruchu na Prachaticku.

Osnova práce:

1. Cestovní ruch a šetrný cestovní ruch ve světě a v České republice.
2. Posouzení struktury předpokladů rozvoje šetrných typů cestovního ruchu na Prachaticku.
3. Zhodnocení preferencí návštěvníků Prachaticka k šetrným typům cestovního ruchu.
4. Identifikace témat vhodných k optimalizaci využití oblasti cestovním ruchem a rekreací.

Téma je zadáno v rámci řešení projektu GAČR P404/12/0334.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: **40 - 50 stran**

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

GOELDNER, Charles R. a Brent J. R. RITCHIE. Tourism: principles, practices, philosophies. Eleventh ed. Hoboken, N. J.: John Wiley, 2009, xix, 624 p. ISBN 04-700-8459-6.

NAVRÁTIL, Josef. Návštěvník jako rozvojový faktor navštíveného místa: aplikovaná geografie cestovního ruchu na příkladu vody v turistických regionech jižní Čechy a Šumava. 1. vyd. Praha: Alfa Nakladatelství, 2012, 189 s. Ekonomie studium. ISBN 978-80-87197-50-9.

NAVRÁTIL, Josef a Jana NAVRÁTILOVÁ. Geografie pro cestovní ruch. 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita, 2011, 1 CD-ROM. ISBN 978-80-7394-312-7.

RITCHIE, Brent J. R. a Geoffrey I. CROUCH. The competitive destination: a sustainable tourism perspective. Oxon, UK: CABI Pub., 2003, xvii, 272 p. ISBN 08-519-9664-7.

Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. Josef Navrátil, Ph.D.**
Katedra ekonomiky

Datum zadání bakalářské práce: **8. března 2013**
Termín odevzdání bakalářské práce: **30. dubna 2014**

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13 (26)
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 12. března 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci na téma *Zodpovědný cestovní ruch na Prachaticku* jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47 zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to – v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Ekonomickou fakultou – elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 30. 4. 2014

.....

Iveta Šrámková

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce doc. RNDr. Josefu Navrátilovi, Ph.D a konzultantovi práce Ing. Kamilu Píchovi, Ph.D za vedení, důležité připomínky a odbornou pomoc při zpracování mé bakalářské práce. Také bych chtěla poděkovat celé své rodině, příbuzným a známým za jejich podporu. V neposlední řadě bych chtěla poděkovat svým kolegyním Kateřině Štoskové a Barboře Řihoutové a také všem respondentům, kteří se podíleli na vyplňování dotazníků.

OBSAH

1 ÚVOD	3
1.1 Cíle a hypotézy	4
2 PŘEHLED ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY	5
2.1 Cestovní ruch.....	5
2.2 Systém cestovního ruchu	6
2.2.1 Předpoklady cestovního ruchu	8
2.3 Šetrný cestovní ruch	9
2.4 Účastník cestovního ruchu	11
3 METODIKA	16
3.1 Prachaticko	16
3.2 Návštěvníci.....	18
3.2.1 Dotazníkové šetření.....	18
3.2.2 Dotazovací nástroj.....	18
3.2.3 Zpracování výsledků	21
3.3 Struktura dotazovaného vzorku.....	25
4 VÝSLEDKY A DISKUSE	29
4.1 Analýza poptávky.....	29
4.1.1 Porovnání zájmu respondentů o jednotlivé nabídky šetrného cestovního ruchu	29
4.1.2 Prediktory míry atraktivnosti nabídky jednotlivých aktivit šetrného cestovního ruchu	31
4.1.3 Názorové rozdíly mezi vybranými segmenty respondentů	40
4.1.4 Testování vlivu myslivosti na míru atraktivnosti jednotlivých aktivit šetrného cestovního ruchu	41
4.1.5 Testování vlivu rybářství na míru atraktivnosti jednotlivých aktivit šetrného cestovního ruchu	42
4.1.6 Testování vlivu věku na míru atraktivnosti jednotlivých aktivit šetrného cestovního ruchu	43
4.2 Analýza nabídky.....	45
4.2.1 Ekologické farmy a agroturistika	45
4.2.2 Rybolov	46
4.2.3 Lesní obory a pozorovací místa	47

4.2.4 Naučné stezky	48
4.2.5 Památné stromy	51
4.2.6 Vzácná flóra a vegetace.....	51
5 NÁVRHY OPTIMALIZACE	54
5.1 Rozšíření naučných stezek	54
5.2 Vybudování naučné stezky spojené s pozorováním zvěře pod vedením odborného průvodce	54
5.3 Zlepšení propagace pozorování zvěře a přírody.....	55
5.4 Zřízení parku s místními zvířaty	56
5.5 Zřízení soukromého revíru, kde bude provozován rybolov systémem „chyt’ a pust’“	56
6 ZÁVĚR.....	58
7 SUMMARY	60
8 SEZNAM PRAMENŮ A POUŽITÉ LITERATURY.....	61
9 SEZNAM OBRÁZKŮ	
10 SEZNAM TABULEK	

1 ÚVOD

Cestovní ruch představuje pro každého člověka již neodmyslitelnou součást života. Lidé mohou cestovat z různých důvodů, jimiž mohou být nové zážitky, vzdělání, poznání něčeho nového, odpočinek, navázání nových kontaktů, změna stereotypního způsobu života či pouhá návštěva příbuzných či známých. Cestovní ruch neslouží jen k uspokojení potřeb účastníků, ale také k rozvoji regionu či k vytvoření nových pracovních míst. Nepřináší však jen výhody, ale má také na svědomí rozsáhlé škody na životním prostředí. Z tohoto důvodu bude má práce pojednávat o zodpovědných typech cestovního ruchu.

Šetrný cestovní ruch můžeme charakterizovat jako turismus ohleduplný k přírodě a životnímu prostředí. Představuje jakýsi protějšek k masovému turismu. Tento pojem bývá často spojován s odpovědným cestováním nebo udržitelným rozvojem. Šetrný cestovní ruch aktivně přispívá k ochraně přírodního a kulturního dědictví, přináší příznivé vlivy pro krajinu a její obyvatele a finanční úspory do dané oblasti.

V České republice nalezneme velké množství hmotného i nehmotného kulturního dědictví. Jižní Čechy představují jedno z nejoblíbenějších center cestovního ruchu, jsou známé nejen jako kraj rybníků, ale nabízí také spoustu přírodních krás a kulturně historických památek. Mezi nejatraktivnější části jižních Čech je rozhodně řazena i oblast Prachaticka. Toto území je bohaté na přírodní krásy, kulturní a historické zajímavosti, čisté ovzduší a rozsáhlé lesy, ale i milovníci sportů si v této oblasti přijdou na své. Najdeme zde mnoho příležitostí pro provozování pěší turistiky i cykloturistiky.

Hlavním cílem bakalářské práce je zhodnocení současného stavu šetrných typů cestovního ruchu na Prachaticku. Podrobněji se zaměřím na posouzení struktury předpokladů rozvoje šetrných typů cestovního ruchu, kde budu zjišťovat, jaké aktivity šetrného cestovního ruchu jsou v dané oblasti nabízeny. Na základě výsledků zhodnotím preference návštěvníků Prachaticka k šetrným typům cestovního ruchu. V závěru mé práce identifikuji návrhy vhodné k optimalizaci využití dané oblasti cestovním ruchem a rekreací.

Cílem mé práce je její přínosnost jak pro pracovníky z daného oboru, tak i pro potencionální návštěvníky dané oblasti.

1.1 Cíle a hypotézy

Před zahájením zpracování této bakalářské práce byly definovány již zmíněné cíle práce. Poté byly vymezeny čtyři pracovní hypotézy práce, neboli předpoklady, které budou v práci následně potvrzeny či vyvráceny.

C1: Posouzení struktury předpokladů cestovního ruchu v oblasti Prachaticka.

H1.1: Ve vybrané oblasti neexistuje diverzifikovaná struktura předpokladů cestovního ruchu.

C2: Posouzení rovnoměrnosti rozmístění předpokladů cestovního ruchu v oblasti Prachaticka.

H2.1: Předpoklady cestovního ruchu jsou ve vymezené oblasti rozmístěny rovnoměrně.

C3: Zhodnocení struktury současných návštěvníků oblasti Prachaticka.

H3.1: Neexistují rozdíly v návštěvnických charakteristikách mezi skupinami návštěvníků.

C4: Zhodnocení možností rozvoje cestovního ruchu v oblasti Prachaticka.

H4.1: Ve vymezené oblasti neexistují možnosti rozvoje cestovního ruchu.

2 PŘEHLED ŘEŠENÉ PROBLEMATIKY

2.1 Cestovní ruch

Cestovní ruch v současné době představuje neodmyslitelnou součást dnešní moderní společnosti (Malá, 1999, str. 5). Představuje významnou, dynamicky se rozvíjející součást světového hospodářství a je také často považován za fenomén dnešní doby (Francová, 2003, str. 7). Odvětví cestovního ruchu je globální a představuje velký potenciál, který bude i nadále růst (Goeldner & Ritchie, 2009, str. 4).

Pojem cestovní ruch a tedy i jeho podstata není stále přesně definován. Důvodem je, že cestovní ruch není jednotný obor, nýbrž představuje multioborovou ekonomickou činnost (Petrů, 1999, str. 26). Mnoho definic cestovního ruchu je založeno na vzdálenosti, stráveném času a účelu, za kterým je cesta konána (Goeldner & Ritchie, 2009, str. 4). Horner a Swarbrooke (2003, str. 53) definují cestovní ruch jako krátkodobý přesun lidí na jiná místa, než jsou místa jejich obvyklého pobytu, za účelem pro ně příjemných činností. Podle Jakubíkové (Jakubíková, 2012, str. 18) je cestovní ruch prostředkem ke zvyšování životní úrovně, jež poskytuje sociální a ekonomické příležitosti všem subjektům, které ho chtějí využít pro svůj prospěch. Za předpokladu jeho vhodného rozvíjení může být zdrojem příjmů a nových pracovních příležitostí. Podle Oriěšky (Oriěška, 1999, str. 5) je cestovní ruch definován jako „soubor činností zaměřených na uspokojování potřeb souvisejících s cestou a pobytem osob mimo místo trvalého bydliště, zpravidla ve volném čase, za účelem zotavení, poznání, společenského kontaktu, kulturního a sportovního vyžití, lázeňského léčení a pracovních cest“. Goeldner a Ritchie (2009, str. 7) definují cestovní ruch na základě United Nations World Tourism Organization (UNWTO) jako „činnosti osob cestujících na přechodnou dobu do místa mimo jejich obvyklé prostředí, po dobu kratší než jeden rok na dovolenou, za podnikáním a jinými účely“.

Podle definice Světové organizace cestovního ruchu (WTO) je **účastníkem** cestovního ruchu každá osoba, která přechodně pobývá mimo místo svého trvalého bydliště za předpokladu, že se účastní některého druhu či formy cestovního ruchu. Mimo pojmu účastník se v praxi používá také pojem návštěvník (Francová, 2003, str. 18). V mezinárodním cestovním ruchu je **návštěvník** osoba, která cestuje do jiné země, než v níž má své trvalé bydliště, na dobu kratší než jeden rok. V domácím cestovním ruchu

představuje návštěvník osobu, která má v dané zemi trvalé bydliště a cestuje na jiné místo v zemi na dobu kratší než šest měsíců. V obou případech nesmí být hlavním účelem cesty výkon výtěžné činnosti v navštíveném místě (Malá, 1999, str. 12-13). Podle Francové (2003, str. 18.) představuje **turista** dočasný návštěvník, který v navštěvované zemi přespí a zdrží se minimálně 24 hodin. Na základě toho, že doba pobytu je v tomto případě již delší, můžeme v rámci této kategorie rozlišovat mezi turistou krátkodobě pobývajícím (= turista, který cestuje na dobu delší než 24 hodin zahrnující alespoň jedno přenocování) a turistou dlouhodobě pobývajícím (= turista, který zůstává na místě po dobu delší než je určený počet nocí nebo dnů). **Výletník** je účastník cestovního ruchu, který v navštíveném místě nepřespí ani jednou (Čertík, Attl, Sysel & Vitáková, 2001, str. 19). Mezi účastníky cestovního ruchu můžeme zahrnout i další skupiny osob, kterými jsou přistěhovalci, utečenci, pendleři, kočovníci, obchodní cestující, studenti a diplomaté. Tyto osoby nejsou zahrnuty do statistik, avšak podílí se na spotřebě a rozvoji turismu (Francová, 2003, str. 18).

Význam cestovního ruchu jak pro společnost, tak i pro každého jedince lze shrnout do několika bodů. Cestovní ruch se podílí na rozvoji osobnosti, slouží k účelnému využití volného času a poznání, k získání jazykových znalostí, pomáhá utvářet životní styl lidí, je prostředkem vzdělávání a výchovy lidí, má léčebné či relaxační působení a ekonomický přínos. Cestovní ruch plní ekonomickou, rekreačně-zdravotní, kulturně-poznávací, informačně-výchovnou a kontaktní funkci (Francová, 2003, str. 13).

Cestovní ruch realizuje příjem, který je generovaný v jiných regionech, čímž tedy plní redistribuční funkci kapitálu, zlepšuje obchodní bilanci, generuje pracovní místa, ať už přímo, nebo nepřímo a přispívá ke zlepšování infrastruktury v cílovém místě (Navrátil, 2012, str. 27).

V rámci České republiky představuje nejdůležitější přínos příjezdový cestovní ruch. Důvodem je příznivá poloha České republiky ve středu Evropy a také velké množství kulturního a přírodního bohatství (Parmová, Dvořák & Frková, 2013, str. 136-137).

2.2 Systém cestovního ruchu

Cestovní ruch se jeví jako mnohostranný společenský jev. Představuje důležitou součást společenského života (Jakubíková, Ježek & Pavlák, 1995, str. 101). Systém ces-

tovního ruchu je obecně chápán jako množina vzájemně spjatých prvků, které tvoří celek (Štěpánek, Šíp & Kopačka, 2001, str. 14). Systém cestovního ruchu představuje otevřený systém podléhající mnoha vlivům a tlakům, které vznikají mimo něj (Ritchie & Crouch, 2003, str. 62). Podobně jako je mnoho definic a pohledů na pojem cestovní ruch, existuje i řada pohledů na systém cestovního ruchu.

Nejrozšířenějším modelem konkurenceschopnosti destinace je Ritchie-Crouch model, který posuzuje konkurenceschopnost destinace v rámci makro- a mikroprostředí (Navrátil, 2012, str. 44). **Makroprostředí** je složeno z velkého množství jevů. Tyto jevy široce ovlivňují všechny lidské činnosti a nejsou specifické pro cestování a cestovní ruch v jejich účinku (Ritchie & Crouch, 2003, str. 62). Horner a Swarbrooke (2003, str. 123) definují makroprostředí jako oblast, která je utvářena společenskými silami, nad kterými organizace nemají kontrolu. Tyto faktory můžeme členit do čtyř kategorií, a to na politické faktory, ekonomické faktory, sociální faktory a technologické faktory. Pro označení faktorů makroprostředí se často používá zkratka PEST (Jakubíková, 2012, str. 21). Rygllová (2005, str. 16-17) do **politických faktorů** zahrnuje mírové uspořádání světa, válečné konflikty i charakter politického systému, pomocí **ekonomických faktorů** je cestovní ruch ovlivňován směnitelností měny, výší reálné mzdy a podporou podnikání v cestovním ruchu, **sociální faktory** souvisí s životní úrovní, fondem volného času a životním stylem a **technologické faktory** zahrnují rozvoj informačních technologií, rezervační systémy, úroveň dopravní infrastruktury, ubytování, stravování a další. **Mikroprostředí** je tvořené faktory aktuálního podnikatelského prostředí uvnitř organizace. Organizace tyto faktory může kontrolovat, ovlivňovat a řídit. Tyto faktory jsou děleny do pěti skupin: samotná organizace, dodavatelé, existující zákazníci, zprostředkovatelé a konkurenti (Horner & Swarbrooke, 2003, str. 123).

Systém, který je popisován Gúčikem (Gúčik, 2000, str. 8) je tvořen dvěma hlavními podsystémy, a to subjektem a objektem. **Subjekty cestovního ruchu** tvoří účastníci cestovního ruchu, pracovníci ve sféře cestovního ruchu a také orgány a organizace, které v oblasti cestovního ruchu působí (Francová, 2003, str. 15). Z ekonomického hlediska je subjektem cestovního ruchu každý, kdo svoje potřeby uspokojuje pomocí spotřeby statků cestovního ruchu. **Objekt cestovního ruchu** je tvořen rekreačním prostorem a materiálně-technickou základnou (Hladká, 1997, str. 11). Objekt představuje v podstatě vše, co může motivovat návštěvníky ke změně místa jejich trvalého pobytu. Tímto objektem může být cílové místo, jeho příroda a kultura, podniky a instituce ces-

tovního ruchu i ostatní subjekty, které se podílejí na uspokojování potřeb účastníků cestovního ruchu (Gúčík, 2000, str. 8). Objekt cestovního ruchu je nositelem nabídky. Nabídka produktu cestovního ruchu je dělena na primární a sekundární. Primární nabídka je představována přírodními, kulturně-historickými, společenskými a organizovanými aktivitami včetně volných statků, sekundární nabídka je tvořena infrastrukturou turismu, která zajišťuje ubytovací, stravovací a další služby (Palatková, 2011, str. 51).

2.2.1 Předpoklady cestovního ruchu

Jednu z nejdůležitějších otázek, kterou se zabývá geografie cestovního ruchu, představují **předpoklady cestovního ruchu**. Tyto předpoklady ovlivňují existenci a rozvoj cestovního ruchu. Předpoklady cestovního ruchu jsou obvykle členěny na lokalizační, selektivní a realizační (Holeček, Mariot & Střída, 2005, str. 19).

Drobná a Morávková (2004, str. 20) definují **lokalizační předpoklady cestovního ruchu** jako činnost, pomocí které jsou aktivity cestovního ruchu umisťovány do určité oblasti či lokality. Tyto předpoklady se dělí na:

- přírodní atraktivity (povrch, podnebí, vodstvo, flóra, fauna, atd.),
- kulturní atraktivity (architektonické památky, muzea a galerie, archeologické lokality, technické památky, významné parky i památky lidové architektury).

Selektivní předpoklady cestovního ruchu představují způsobilost k účasti na cestovním ruchu. Ekonomická a kulturní úroveň a také konkrétní politická situace předurčují předpoklady společnosti pro tuto činnost (Mirvald, 1996, str. 14). Mezi subjektivní faktory selektivních předpokladů se řadí psychologické pohnutky, které jsou ovlivněné kulturní úrovní obyvatelstva, mediální sférou nebo rozsahem publicity. Naopak mezi objektivní faktory je zahrnuta právě již zmíněná politická situace (Hrala, 2002, str. 12).

Realizační předpoklady cestovního ruchu představují hlavní činitele pro konečnou fázi uskutečňování různých forem cestovního ruchu (Hrala, 2002, str. 27). Umožňují realizovat nároky účastníků cestovního ruchu v oblastech s příznivými lokalizačními podmínkami. Realizační předpoklady se dělí na předpoklady dopravní a materiálně-technické (Holeček et al., 2005, str. 18).

2.3 Šetrný cestovní ruch

Definování trvale udržitelného cestovního ruchu je těžké a často velmi nejednoznačné. V zahraniční odborné literatuře má různé pojmenování, např. sametový cestovní ruch, měkký cestovní ruch, zelený cestovní ruch, šetrný cestovní ruch či cestovní ruch orientovaný na životní prostředí (Kučerová, 1999, str. 16). Všechny uvedené názvy charakterizují cestovní ruch jako činnost realizovanou v souladu s přírodními, sociálními a společenskými hodnotami (Hrabánková & Hájek, 2002, str. 12).

Šetrný cestovní ruch je takový cestovní ruch, který nijak výrazně nenarušuje přírodní, kulturní a sociální prostředí, a to i v dlouhodobé perspektivě jeho realizace. Cílem takového cestovního ruchu je ochrana a zachování biodiverzity, péče o životní prostředí a optimalizace dopadů cestovního ruchu. Prioritou je však ochrana, zachování a rozvoj přírodních a s nimi spojených kulturních hodnot území (Zelenka, Těšitel, Pásková & Kušová, 2013, str. 17). Podle Němčanského (Němčanský, 1996, str. 14) je zelená turistika definována jako nový způsob návratu a objevů venkova a zemědělských oblastí, přičemž se snaží harmonicky skloubit aktivity volného času a uvědomění si kulturního a přírodního bohatství země. Podle UNWTO je udržitelný rozvoj cestovního ruchu definován jako činnost uspokojující potřeby současných návštěvníků a destinací, zároveň také chrání a zvyšuje tyto možnosti do budoucna. Udržitelný cestovní ruch má vést k řízení všech zdrojů, a to tím způsobem, aby byly uspokojeny ekonomické, sociální a estetické potřeby při zachování kulturní integrity, nejdůležitějších ekologických procesů, biologické různorodosti a procesů, které umožňují život. Odpovědný cestovní ruch představuje takový cestovní ruch, při jehož realizaci poskytovatelé služeb i účastníci respektují svou odpovědnost ve vztahu k přírodnímu či kulturnímu dědictví, místní komunitě i ostatním účastníkům cestovního ruchu (Kotíková, 2013, str. 169-170). Existuje také předpoklad, že udržitelný cestovní ruch vede ke zlepšení kvality života rezidentů prostřednictvím optimalizace lokálních ekonomických přínosů a ochrany životního prostředí. Zároveň poskytuje vysokou kvalitu pobytu a množství zážitků pro návštěvníky (Bramwell & Lane, 1993). Zelený cestovní ruch je také charakterizován touhou návštěvníků splynout s přírodou i lidským prostředím. Jedná se o cestovní ruch spojený s aktivní náplní, respektující a chránící přírodu (Škodová Parmová, 2007, str.27).

Zelený cestovní ruch je rozdělován na ekoturistiku a venkovský cestovní ruch, který se dále dělí na vesnickou turistiku, agroturistiku, ekoagroturistiku a chataření či

chalupaření (Škodová Parmová, 2007, str. 28). Jednotlivé zmíněné kategorie budou popsány v následujícím textu.

Organizace Mezinárodní společnost pro ekoturistiku definovala **ekoturistiku** jako „odpovědné cestování do přírodních oblastí, které zachovává životní prostředí a udržuje dobré životní podmínky místních lidí“ (Schneider, Fialová & Vyskot, 2009, str. 32). Ekoturistika představuje turistiku provozovanou volně v přírodě (Martincová, 1998, str. 79). Tvoří také jakýsi protipól masového cestovního ruchu. Jedná se tedy navštěvování relativně nedotčených přírodních oblastí s cílem pozorovat, objevovat a studovat krajinu, floru a faunu a zároveň se učit o kulturních aspektech minulosti a současnosti dané oblasti (Schneider et al., 2009, str. 32). Problematice ekoturistiky se věnují také Tyler a Dangerfield (1999), kteří definují ekoturistiku jako udržitelný cestovní ruch založený na přírodních atraktivitách, sloužící k podpoře ochrany krajiny, přinášející ekonomické zisky místnímu obyvatelstvu a mající vzdělávací funkci.

Venkovský cestovní ruch (často také označovaný jako venkovská turistika) je takový cestovní ruch, který se odehrává na venkově (Moravec, 2007, str. 17). Jedná se o celý komplex faktorů, vazeb a vývojových tendencí, které ve svých důsledcích ovlivňují výslednou podobu produktu. Na produktu venkovské turistiky je nejlépe vidět souvztažnost jednotlivých prvků udržitelného cestovního ruchu. Návštěvník a hostitel se navzájem obohacují o ekonomické, společenské a ekologické hodnoty. Venkovská turistika souvisí s nízkou hustotou obyvatelstva a otevřeným prostorem (Stříbrná, 2005, str. 7-11). Venkovský cestovní ruch je definován jako samostatná aktivita s odlišnými vlastnostmi, které se mohou lišit v intenzitě nebo podle oblasti (Bramwell, 1994). Pro venkovský cestovní ruch je typický ohleduplný vztah k přírodě a také ubytování umístěné mimo centrum měst, s omezenou kapacitou, v téměř rodinném prostředí. Často je realizován v horských, podhorských a zemědělských oblastech s originálními nabídkami služeb cestovního ruchu (Schneider et al., 2009, str. 29). Venkovský cestovní ruch má celou řadu podob. Nejtypičtějšimi jsou vesnická turistika, agroturistika, ekoagroturistika, chataření či chalupaření (Škodová Parmová, 2007, str. 28). **Vesnická turistika** je forma cestovního ruchu bezprostředně spjatá s přírodou a krajinou venkova. Její náplní jsou rekreační individuální aktivity, které jsou spojeny s atraktivitami konkrétního venkovského prostředí (louky, lesy, řeky, rybníky, místní řemesla či folklór). Účastníci vesnické turistiky jsou ubytováni zpravidla v rekreačních objektech, v rodinných domech, v historických objektech či v hotelích a penzionech (Škodová Parmová, 2007,

str. 28). **Agroturistika** představuje formu rurální (venkovské) turistiky. Je provozována podnikateli působícími v zemědělské výrobě a slouží jim jako hlavní nebo vedlejší finanční zdroj k udržení či rozšíření jejich pracovní činnosti (Vaněček, 1997, str. 26). Agroturistika umožňuje strávit volný čas ve zdravém prostředí venkova. Host se může volně pohybovat po celé farmě, se vším se seznámit a v některých případech si také přímo na farmě koupit domácí produkty nebo čerstvou zeleninu či ovoce (Rosa o.p.s., 2002, str. 2). Nepředstavuje pouze zdroj rostoucích příjmů, ale napomáhá i zvyšovat kvalitu života podnikatelům v oblasti venkova (Tew & Barbieri, 2012, s. 215). **Ekoagroturistika** je formou venkovského cestovního ruchu a je uskutečňována na ekologicky hospodařících zemědělských farmách či statcích. Ekologické farmy jsou charakteristické nevyužíváním žádných umělých hnojiv, chemikálií, hormonálních přípravků, umělých barviv či konzervačních přípravků při rostlinné a živočišné výrobě (Orieška, 2010, str. 324). Produkty ekologického zemědělství podléhají přísné kontrole a po splnění podmínek smějí farmy používat ochrannou známku BIO (Rosa o.p.s., 2002, str. 2). Podle Pourové (Pourová, 2002) **chataření a chalupaření** představuje specifickou oblast cestovního ruchu, tzn. mimo veřejné formy. Je realizován zcela individuálně, a ačkoliv se jedná o pobyt ve venkovském prostředí s cílem odpočinku, samotní účastníci většinou chataření a chalupaření za cestovní ruch nepovažují.

2.4 Účastník cestovního ruchu

Jak již bylo zmíněno výše, účastník cestovního ruchu představuje subjekt v systému cestovního ruchu. Pásková a Zelenka (2002, str. 301) definují účastníka cestovního ruchu jako osobu, která pobývá přechodně mimo místo trvalého bydliště a účastní se některého druhu či formy cestovního ruchu, přičemž jeho motivací pro cestu nesmí být výkon výdělečné činnosti. Podle Goeldnera a Ritchieho (Goeldner & Ritchie, 2009, str. 8) je účastník cestovního ruchu definován jako člověk, který cestuje mezi dvěma lokalitami, mimo místo jeho trvalého bydliště. Jiná definice charakterizuje účastníka cestovního ruchu jako osobu, která cestuje na dobu delší jak 24 hodin do jiné země, než je země jeho běžného pobytu (Vaněček, 1997, str. 5). Prakticky každá osoba, která využívá nějakou organizaci cestovního ruchu mimo místo jejího trvalého bydliště, je vlastně turistou, tedy účastníkem cestovního ruchu (Kučerová, 1997). Lidé mohou cestovat z různých důvodů, nejčastěji však za účelem relaxace, návštěvy památek, přátel či příbuzných. Mezi další motivy účasti na cestovním ruchu však mohou pat-

řit i různé druhy sportů, pěší turistiky, účast na konferencích nebo jiné profesní činnosti (Goeldner & Ritchie, 2009, str. 4). Jednotliví účastníci cestovního ruchu mohou mít odlišné motivy, motivační faktory. Ty vedou lidi k potřebě rekreace či dovolené nebo k potřebě různých aktivit provozovaných ve volném čase. Tyto motivační faktory lze rozdělit do mnoha kategorií, mezi které patří např.:

- fyzické (klíma, zdraví, sex, sportovní aktivity, relaxace),
- kulturní (prohlídky památek, poznávání historie, gastronomie),
- emocionální (nostalgie, estetika, milostný vztah, únik, fantazie),
- postavení (exkluzivita, módnost),
- osobní rozvoj (učení se cizím jazykům, získávání nových znalostí),
- osobní (návštěva přátel a příbuzných), (Horner & Swarbrooke, 2003, str. 64).

Trh cestovního ruchu není jednotný. Pro stanovení marketingové strategie musí být trh rozdělován do určitých skupin podle společných charakteristik, tj. musí být provedena segmentace trhu (Petrů, 1999). Segmentace je jednou z nejoblíbenějších metod, která slouží k rozdělení lidí do relativně stejných skupin (Collica, 2011, str. 15). Na základě výsledků segmentace je možno v praxi efektivněji zaměřit nabídku určitých výrobků a služeb na určité skupiny obyvatelstva. Pro segmentaci trhu je využíváno pět základních technik, a to demografická segmentace, socioekonomická segmentace, geografická segmentace, psychografická segmentace a behavioristická segmentace (Horner & Swarbrooke, 2003). **Demografická segmentace** rozděluje trh podle pohlaví, věku, rodinného stavu, národnosti či stupně vzdělání. **Socioekonomická segmentace** využívá k rozdělování trhu příjmy, povolání a společenskou třídu. **Geografická segmentace** používá kritéria, mezi která patří místo bydliště, město, země, region nebo stát. **Psychografická segmentace** slouží jako doplněk geografické a demografické segmentace. Jejími kritérii jsou struktura osobnosti a životní styl kupujícího (Wöhe & Kislíngerová, 2007, str. 389). Poslední technikou je **behavioristická segmentace**, která zahrnuje několik pohledů na trh - důvody nákupu, očekávané výhody, postoj k produktu a postavení uživatele (Horner & Swarbrooke, 2003, str. 77-79).

V současné době existuje mnoho odlišných pohledů na rozdělení účastníků cestovního ruchu. Znalost jejich nákupního rozhodování a chování je základem pro úspěš-

né podnikání na trhu cestovního ruchu (Hesková, Beránek, Dvořák, Novacká & Oriška, 2011, str. 62).

Pomocí Cohenovy teorie jsou účastníci cestovního ruchu rozdělováni do čtyř skupin:

- organizovaní masoví turisté,
- individuální masoví turisté,
- turisté - průzkumníci,
- turisté - tuláci.

Organizovaný masový turista kupuje dovolenou ve formě balíčku služeb. Takový turista cestuje se svými známými a nejčastěji se ubytovává v hotelu ve známé destinaci. **Individuální masový turista** si kupuje volnější balíček služeb. Služby si sám individuálně kombinuje a využívá i odvážnějších akcí. **Turista - průzkumník** se sám seznamuje s cizí kulturou, avšak vše provádí bezpečně a pohodlně. **Turista - tulák** se při cestování ztotožňuje s cizí kulturou a vytváří si svojí formu cestovního ruchu (Horner & Swarbrooke, 2003, str. 66).

Hesková et al. (2011, str. 62) rozděluje účastníky cestovního ruchu na následující typy:

- turisté - objevitelé,
- elitní turisté,
- neobvyklí turisté,
- individuální turisté,
- masoví turisté,
- charteroví turisté.

Turisté – objevitelé jsou typičtí hledáním znalostí a objevů a snaží se o časté kontakty s místní společností. Jejich cesta trvá často i několik týdnů. **Elitní turisté** se převážně zdržují v pobytovém místě i na několik týdnů a navštěvují místa po celém světě. **Neobvyklí turisté** spatřují hlavní zájem v „primitivních“ kulturách, avšak při svých cestách využívají všech výhod civilizace. **Individuální turisté** představují skupinu lidí, která cestuje buď individuálně nebo v malých skupinkách. Tito turisté také využívají

všech výhod civilizace a vyžadují vysoký standard služeb, za které jsou ochotni i připlatit. **Masoví turisté** se řídí heslem „dostaneš, co zaplatíš“. Očekávají tedy, že poskytovatelé služeb a jejich zaměstnanci splní všechna jejich přání. Pro **charterové turisty** je typický malý zájem o kulturu a obyvatele země, do které přijeli. Jejich pobyt v dané zemi je obvykle krátký.

Podle Malé, Indrové, Mlejnkové, Netkové a Vaška (Malá, Indrová, Mlejnková, Netková & Vaško, 2002, str. 35-36) jsou účastníci cestovního ruchu členěni podle několika kritérií:

- **podle teritoria odkud přicházejí** (geografická segmentace) na účastníky domácí, zahraniční a ze zámoří;
- **podle věku** (demografická segmentace) na seniory, juniory a děti;
- **podle účelu účasti na cestovním ruchu** (segmentace podle spotřebního chování) na návštěvníky s určitým pracovním posláním (obchodníci, kongresoví hosté, diplomaté, rodiny s dětmi a náboženští hosté).

Podle zájmu o kulturu Hesková et al. (2011, str. 62) rozděluje účastníky cestovního ruchu na:

- turisty motivované kulturou,
- turisty inspirované kulturou
- a turisty, které lze získat pro kulturu.

Skupina **turistů motivovaných kulturou** představuje méně početnou skupinu vysoce náročných jedinců, kteří mají relativně vysoké příjmy. Služeb cestovních kanceláří využívají jen zřídka a vše si plánují sami. **Turisté inspirovaní kulturou** představují pravděpodobně nejpočetnější skupinu. Tito turisté navštěvují památky a kulturní akce pouze v místě, kde tráví svou dovolenou a kde chtějí vidět maximum za minimum peněz. **Turisté, které lze získat pro kulturu** představují skupinu „turistických flegmatiků“. Typičtí jsou trávením většiny svého času na plážích, návštěva památek probíhá jen sporadicky.

Hladká (1997, str. 76-77) při typologii účastníků zohledňuje i jejich temperament. Každý z účastníků se totiž vždy chová jako jedinečná osobnost a jeho temperament proniká lidskou psychikou. Z pohledu temperamentu můžeme stanovit čtyři základní typy účastníka:

- choleric,
- sangvinik,
- flegmatik,
- melancholik.

Choleric se vyznačuje silou svých citových vztahů a výbušností (Hladká, 1997). Projevuje se také vznětlivostí a ukvapeností. Jeho chování se často mění a je ovlivnitelné asertivním vystupováním (Orieška, 1995, str. 106-115). Se **sangvinikem** lze jednat příjemně, je aktivní, družný a pohotový (Hladká, 1997). Je také energický, uvážlivý, přátelský, snadno se adaptuje na prostředí a kontroluje své emoce i chování (Orieška, 1995, str. 106-115). **Flegmatik** je charakteristický vyrovnaností, rozvahou, klidem a stálostí, avšak často svou pomalostí narušuje plynulost programu. Pro **melancholika** jsou typické stálé a hluboké city a uzavřenost (Hladká, 1997). Je velmi vnímavý, citlivý, plachý a ve společnosti bývá často uzavřený (Orieška, 1995, str. 106-115).

Účastníci mohou být rozlišováni také podle dalších hledisek, například podle věku či pohlaví. Mužům nedělá rychlé rozhodování žádné problémy, ženy se naopak rozhodují obezřetněji, jsou emocionálnější, ale také často praktičtější než muži. Z hlediska věku můžeme rozlišovat účastníky mladistvé (ti mají snahu vyniknout a jejich chování je nerozvážené), děti (jsou hravé a vyžadují větší pozornost), dospělé či seniory (jsou charakterističtí menší tělesnou a duševní aktivitou, pomalostí a skromností), (Orieška, 1995, str. 114-115).

3 METODIKA

Pracovní postup výzkumu a zpracovávání bakalářské práce byl rozdělen do několika následujících kroků. Prvním krokem byla volba vhodného tématu a následné geografické vymezení příhodné lokality, kterou se bude tato práce zabývat. Zvolena byla oblast Prachaticko, a to hlavně z důvodu mého bydliště v tomto místě a tedy i určitému vztahu k této lokalitě. Dalším krokem bylo vytvoření projektu bakalářské práce, v němž byl formulován hlavní cíl, dílčí cíle a hypotézy. Tento projekt byl vytvořen vedoucím práce.

K naplnění dílčích cílů byl potřeba sběr dat sekundárních a studium odborné literatury pro dané téma. Odborná literatura byla čerpána z Akademické knihovny Jihočeské Univerzity a Jihočeské vědecké knihovny. Po studiu sekundárních dat byla vytvořena databáze atraktivit nabízených v této lokalitě. Data primárního charakteru byla získávána dotazníkovým šetřením ve vybrané oblasti, konkrétně u zámku Kratochvíle. Tato data byla dále digitalizována a zpracovávána v programu MS Excel a programu STATISTICA. Konečným krokem bylo vypracování vlastní bakalářské práce.

3.1 Prachaticko

Vymezená oblast Prachaticko se nachází v jihozápadní části Jihočeského kraje a zaujímá velkou část okresu Prachatice, mimo CHKO a NP Šumava. Oblast Prachaticko sousedí s okresy Český Krumlov, České Budějovice, Strakonice a Klatovy (Oberfalcer, 2007).

Klimatické podmínky oblasti jsou silně ovlivňovány nadmořskou výškou a velkou členitostí terénu. Jsou tudíž velmi rozdílné (Český statistický úřad, 2012). Území oblasti Prachaticka náleží do oblasti středoevropského klimatu. Převážnou část oblasti lze charakterizovat podnebím vyznačujícím se velmi krátkým až krátkým, mírně chladným a vlhkým létem, dlouhým přechodným obdobím s mírně chladným jarem a mírným podzimem, dlouhou mírnou až mírně chladnou zimou. V nadmořských výškách nacházejících se ve výšce nad 800 m je podnebí ve svém souhrnu mírně chladné až chladné, v oblastech pod 800 m mírně teplé. Průměrná letní teplota se pohybuje mezi 14 až 16 °C, zimní teplota pak mezi -4 až -3 °C (Regionální agrární komora Jihočeského kraje, 2014).

Významnou řekou oblasti je Blanice, která je nad obcí Husinec přehrazena Husineckou přehradou. Mezi přítoky řeky Blanice řadíme Cikánský, Bělečský, Libotyňský a Zlatý potok vyznačující se značně rozsáhlým povodím (Český statistický úřad, 2012). Netolicko, spadající do oblasti Prachaticka, je známé hlavně kvůli četnosti rybníků, které zde byly v minulosti vybudovány a které jsou v současné době využívány pro intenzivní chov ryb (Regionální agrární komora Jihočeského kraje, 2014).

Z hlediska předpokladů cestovního ruchu daných reliéfem představuje větší část oblasti Prachaticka podhorskou vrchovinu, která postupně přechází v horské pásmo Šumavy. Velká část oblasti Prachaticka se nachází v nadmořské výšce 600 - 800 m. Nejnižší nadmořská výška je v oblasti Netolicka (410 - 450 m), naopak nejvýše položená místa se nachází na Vimpersku (700 - 800 m). Jedním z nejznámějších a nejvyšších vrcholů nacházejících se v oblasti Prachaticka je Boubín, který je vysoký 1362 m (Regionální agrární komora Jihočeského kraje, 2014).

Podle biogeografického členění spadá oblast Prachatice do hercynské podprovincie. Biota této podprovincie náleží k biotě západní a centrální části střední Evropy. Vegetace je zde ovlivněna především geologicky starým podložím Českého masivu, na němž se vyvinuly kyselé a živinami chudé půdy (Culek, 2005). Významné přírodní bohatství v této oblasti představují rozsáhlé lesy, převážně jehličnatého a smíšeného charakteru. Tyto lesy jsou jednak zdrojem dřeva, ale především slouží jako přirozený regulátor vodního režimu krajiny a klimatu (Český statistický úřad, 2012). Mezi flóru této oblasti může být řazena divizna sáповitá, zvonek klubkatý, srpek obecný, bledule jarní či dřípatka horská. Do oblasti významných druhů fauny této oblasti patří například ježek západní, mlok skvrnitý, vydra říční, zmije obecná, spárkatá zvěř, divoká prasata, lišky, veverky, kuny a další (Oberfalcer, 2007).

Z pohledu životního prostředí patří oblast Prachaticka mezi nejméně znečištěné oblasti v České republice. Místní relativně čisté ovzduší, velké lesní plochy a klid vytvářejí příznivé podmínky pro rozvoj cestovního ruchu (Český statistický úřad, 2012).

Motivem k návštěvě oblasti Prachaticka nemusí být pouze přírodní krásy, ale i kulturně-historické předpoklady cestovního ruchu. Významné památky nalezneme v renesančním městě Prachatice, ve Vimperku, v malém městečku Husinec, v Lenoře, ve Stožci, ve Vlachovo Březí či v Netolicích. Nedaleko Netolic nalezneme také rene-

sanční zámek Kratochvíle, který se řadí mezi nejkrásnější renesanční stavby jižních Čech (Oberfalcer, 2007).

3.2 Návštěvníci

K dalším analýzám, které vedou k naplnění cíle bakalářské práce, byla získávána data pomocí řízených rozhovorů. Tyto řízené rozhovory byly zaznamenávány do standardizovaného formuláře (dotazníku).

3.2.1 Dotazníkové šetření

Kvůli nedostatku informací, potřebných pro zpracovávání bakalářské práce, bylo prováděno dotazníkové šetření pomocí řízených rozhovorů. Dotazování bylo prováděno ve vybrané oblasti na základě rozhodnutí vedoucího práce. Konkrétní vybranou lokalitou, pro mou bakalářskou práci, byl zámek Kratochvíle. Dotazník byl rozdáván respondentům různých věkových skupin a pohlaví s cílem dosáhnout prostého náhodného výběru. V prostém náhodném výběru má každý člen populace stejnou a nezávislou šanci, že bude vybrán (Cohen, Holliday & Holliday, 1996, str. 102). Při výzkumu, který jsme pro tuto práci prováděli, bylo však velmi těžké této náhodnosti dosáhnout. Důvodem byla potřeba mít ve všech věkových kategoriích přibližně stejný počet respondentů, aby mohl vzniknout vypovídající vzorek. K podpoření náhodnosti výběru dotazovaných osob bylo potřeba stanovit určité pravidlo pro dotazování a to takové, že bude dotazován pouze každý desátý návštěvník daného místa. Lidé byli osloveni přímo před vstupní branou do zámku, kde jsou umístěny lavičky, na které se mohli posadit. Dotazování lidé byli tak mnohem vstřícnější, mohli se lépe soustředit a pečlivěji se věnovat vyplňování tohoto dotazníku. Sběr dat byl tak mnohem jednodušší. Dotazníkové šetření bylo prováděno v období hlavní sezony 2013, v měsících červenec až září. Vyplňování jednoho dotazníku trvalo respondentům přibližně 10 minut. Dotazování probíhalo o víkendech i ve všedních dnech, dokud nebyl získán požadovaný počet těchto dotazníků - 220.

3.2.2 Dotazovací nástroj

Dotazník byl sestaven na základě cílů bakalářské práce vedoucím této práce ve spolupráci s konzultantem práce. V úvodu každého dotazníku se nacházejí základní informace o tom, jakým způsobem, proč a za jakým účelem byl dotazník vytvořen. Cílem

dotazníku je v tomto případě poznání zájmu návštěvníků různých míst Čech a Moravy o nabídku specifických a málo rozšířených produktů cestovního ruchu. Je zde i uvedena doba vyplnění tohoto dotazníku, přibližně 10 minut.

V první části dotazníku bylo rozlišeno šest aktivit environmentálně šetrného cestovního ruchu, mezi které patří ubytování na farmě se zapojením se do hospodářství, např. kydáním hnoje, sušením sena nebo dojením koz, přičemž cena je oproti standardní nabídce ubytování vyšší o 20 %; rybolov systémem „chyt' a pust'“, bez nutnosti být členem rybářského sdružení či svazu; pozorování zvěře pod vedením odborného průvodce, přičemž cena je o 20 % vyšší než vstupné na hrady a zámky v okolí; dobrovolnická práce v chráněných územích formou např. úklidu odpadků, opravou značení, atp.; návštěva míst se vzácnou flórou a vegetací v doprovodu odborného průvodce, přičemž cena je opět o 20 % vyšší než vstupné na hrady a zámky v okolí a ubytování v zařízení splňujícím požadavky některého z certifikovaných systémů ekologického řízení a auditu, přičemž cena je oproti standardní nabídce ubytování vyšší o 20%. V této části dotazníku byl použit sémantický diferenciál, kterým byla zjišťována image jednotlivých aktivit na základě sedmistupňových bipolárních škál (Zbořil, 1998). V sémantickém diferenciálu je používána dvojice antonym, které vyjadřují opačné hodnocení (Clemente, 2004) jako jsou – důležité/nedůležité, nudné/zajímavé, podstatné/nepodstatné, vzrušující/nezáživné, nic neznamenantající/hodně znamenající, přitažlivé/nepřitažlivé, fascinující/obyčejné, bezcenné/hodnotné, uchvacující/nezajímavé, nepotřebné/potřebné. Respondenti byli požádáni, aby uvedli, do jaké míry na ně daná aktivita působí. Negativní či pozitivní hodnocení nebyla soustředována na jedné straně, z důvodu vyloučení tendence respondenta klást všechny odpovědi na stejnou stranu škály (Zbořil, 1998).

V druhé části dotazníku je uvedeno patnáct tvrzení, která mají identifikovat zájem návštěvníka o problematiku životního prostředí. V dotazníku byla použita tato tvrzení: „blížíme se k mezní hranici počtu lidí, které je planeta Země schopna uživit“; „lidé mají právo zasahovat do přírodního prostředí, aby uspokojili své potřeby“; „když lidé zasahují do přírody, má to často katastrofální následky“; „lidská vynalézavost zajistí, že Zemi neuděláme neobyvatelnou“; „lidé těžce narušují životní prostředí“; „Země má množství přírodních zdrojů, jen se je musíme naučit využívat“; „rostliny a zvířata mají stejné právo na život jako lidé“; „rovnováha v přírodě je dost silná na to, aby se byla schopna vypořádat s vlivy moderní průmyslové společnosti“; „bez ohledu na dosaženou míru rozvoje jsou lidé stále podřízeni přírodním zákonům“; „tvrzení o takzvané „ekolo-

gické krizi“, které musí lidstvo čelit, je silně přehnané“; „Země je jako vesmírná loď s velmi omezeným prostorem a zdroji“; „lidé byli stvořeni k ovládnutí přírody“; „přírodní rovnováha je velmi křehká a snadno narušitelná“; „lidé se možná někdy naučí o přírodě tolik, že ji budou schopni řídit“ a „pokud bude vše pokračovat jako doposud, brzy zažijeme obrovskou ekologickou katastrofu“. Nástrojem pro zjištění zájmu návštěvníka byla pětičlenná škála důležitosti Likertovy stupnice, pomocí které respondent vyjádřil stupeň souhlasu nebo nesouhlasu s těmito výroky (Rod, 2012). Škála v tomto případě odpovídá slovním spojením – 1 = zcela souhlasím, 2 = spíše souhlasím, 3 = nevím, 4 = spíše nesouhlasím a 5 = určitě nesouhlasím.

Význam jednotlivých rekreačních aktivit na dovolené je v dotazníku vyjádřen bankou těchto aktivit. Banka zahrnuje následující kategorie: wellness aktivity a lázeňské procedury; návštěvy historických zajímavostí (hrady, zámky); pracovní aktivity; návštěvy muzeí, galerií, historických slavností, apod.; nakupování; zábava; odpočinek; pozorování přírody; cykloturistika; rekreačně sportovní aktivity (koupání, tenis, atd.); pěší turistika a hry s dětmi. Respondenti byli požádáni, aby u každé aktivity uvedli na 5ti stupňové škále, jak často se jednotlivým aktivitám na dovolené věnují: 1 = nevěnuji se, 2 = věnuji se ojedinele, 3 = věnuji se občas, 4 = věnuji se často, 5 = věnuji se především (Navrátil, Pícha & Hřebcová, 2010).

V poslední části byl dotazník doplněn o základní segmentační kritéria. Z demografických segmentačních kritérií byly použity otázky týkající se pohlaví respondentů (žena/muž) a jejich věkové kategorie. Při odpovídání na otázku týkající se věkové kategorie měli dotazovaní možnost výběru ze sedmi věkových skupin - 18-25 let; 26-35 let; 36-45 let; 46-55 let; 56-65 let; 66-75 let a nad 75 let. Dalším zjišťovaným prvkem tohoto dotazníku byla míra zájmu respondentů o historii. Škála pro výběr těchto možností byla stanovena jako – určitě nudná; spíše nudná; nevím; spíše zajímavá a určitě zajímavá. Poslední dvě otázky byly určeny k rozlišení myslivců a lidí myslivosti se nevěnujícím, dále pak rybářů a lidí, kteří se rybaření nevěnují. Na tyto otázky respondenti odpovídali pouze ANO nebo NE.

V závěru dotazníku nechybí poděkování respondentům za spolupráci a jejich čas, věnovaný jeho vyplňování.

3.2.3 Zpracování výsledků

Před vlastním zpracováváním výsledků bylo třeba data získaná řízenými rozhovory uspořádat a digitalizovat. Dotazníky byly seřazeny a označeny číselnými hodnotami 1-220. Následně byly dotazníky digitalizovány do databáze v programu MS Excel, která sloužila jako podklad pro další zpracovávání. Pro toto zpracování byl použit tabulkový procesor MS Excel a software STATISTICA.

3.2.3.1 Statistika

Statistickými metodami zkoumáme všechny hromadné jevy. Jsou to jevy, které se vyskytují v masovém měřítku a mohou se neustále opakovat (Čermáková & Střeleček, 1995). Pokud provádíme statistickou analýzu, jsou předmětem zkoumání určité statistické znaky, což je věcně, prostorově a časově vymezený pojem (Řezanková & Hronová, 2000).

3.2.3.2 Rozdělení četností

Během statistického šetření dochází k nahromadění velkého množství dat a hodnot, která jsou poměrně nepřehledná. Proto je potřeba tato data zpracovat a uspořádat, aby vynikly charakteristické rysy a zákonitosti analyzovaného souboru a aby se tímto údaje staly přehlednější (Čermáková & Střeleček, 1995). Během statistického šetření je u každé jednotky zjišťována jedna či více vlastností, které jsou charakterizované určitými statistickými znaky (Seger, 1988). Je-li uskutečňováno třídění jednoho statistického znaku, jedná se o třídění jednostupňové. Pokud dochází najednou k třídění podle více statistických znaků, jedná se o třídění vícestupňové (Souček, 2006). Teprve po tomto uspořádání je možné přistoupit k výpočtům statistických charakteristik, kterými je analyzován daný jev (Cyhelský, Kaňoková & Novák, 1986).

Četnost se vyjadřuje v absolutních či relativních hodnotách. Absolutní četnost je vyjadřována počty jednotlivých obměn v rámci souboru (Friedrich, 2000), tedy uvádí, kolikrát se která hodnota znaku v souboru vyskytuje (Svatošová & Kába, 2007). Chceme-li vzájemně porovnávat různá rozdělení četností v různě velkých statistických souborech, musíme místo absolutních četností použít četnosti relativní. Ty získáme jako poměr dílčích četností a rozsahu souboru. Tento poměr je nejčastěji vyjadřován v procentech (Souček, 2006).

Máme-li roztríděný statistický soubor podle hodnot statistického znaku, je možné si představit hrubý obraz o vlastnostech námi zkoumaného jevu. Toto třídění však obvykle nepostačuje a musíme tedy pro zpřesnění použít statistické charakteristiky (Čermáková & Střeleček, 1995).

3.2.3.3 Aritmetický průměr

Aritmetický průměr získáme, když součet daných čísel vydělíme jejich počtem (Radová, Dvořák & Málek, 2009). Aritmetický průměr udává, jaká část z úhrnu hodnot znaku připadá na jednu statistickou jednotku (Čermáková & Střeleček, 1995). Používáme jej, pokud jsou získaná data minimálně v intervalovém měřítku, jestliže je rozdělení symetrické a pokud chceme použít statistické testy (Hendl, 2006). Kromě aritmetického průměru existuje ještě geometrický a harmonický průměr. Tyto průměry se používají však pouze zřídka, a to jen ve speciálních případech. Pod pojmem „průměr“ se však téměř vždy myslí aritmetický průměr (Rimarčík, 2006).

3.2.3.4 Rozptyl a směrodatná odchylka

Rozptyl měří rozdíly mezi sadami hodnot vytvořenými vzorkem (Clemente, 2004). Je definován jako aritmetický průměr čtverců odchylek od aritmetického průměru (Čermáková & Střeleček, 1995). Rozptyl je vyjádřený ve čtvercích měřících jednotek hodnot zkoumaného znaku, je tedy hůře slovně interpretovatelný (Cyhelský et al., 1986). Z tohoto důvodu se pro měření variability častěji používá směrodatná odchylka (Strádalová & Kubátová, 1997). Směrodatná odchylka je definována jako druhá odmocnina rozptylu (Čermáková & Střeleček, 1995). Měří rozdíl mezi střední hodnotou a hodnotami kolem ní. Čím větší jsou rozdíly v hodnotách, tím větší je směrodatná odchylka (Clemente, 2004). Směrodatná odchylka tedy udává, jak se průměrně v určitém souboru odlišují hodnoty od aritmetického průměru (Pavelka & Klímek, 2000).

3.2.3.5 Testování statistických hypotéz

Statistická hypotéza představuje určitý předpoklad o parametrech nebo tvaru zkoumaného znaku (Hindls, Hronová, Seger & Fischer, 2006). Testem určité statistické hypotézy je nazýván postup, pomocí kterého je ověřováno, zda tato hypotéza platí či nikoliv (Svatošová & Kába, 2001). Předpoklad, který byl konstatován o určité charakteristice nebo tvaru rozdělení v základním souboru, je nazývaný jako nulová hypotéza,

značena H_0 . Proti nulové hypotéze je stavěna hypotéza alternativní, značena H_1 . Tato hypotéza popírá konstatování nulové hypotézy (Hindls et al., 2006). V práci bylo využito metody dvouvýběrových t-testů a jednofaktorové analýzy rozptylu.

Dvouvýběrový t-test

Dvouvýběrový t-test je nejznámější a nejrozšířenější metodou matematické statistiky. Slouží k otestování hypotézy o velikosti průměru (Krämer, 2005). Je to tedy test shody dvou středních hodnot (Čermáková & Štěpánek, 1995). Tento test vychází z rozdělení náhodných veličin (Hindls, Hronová & Novák, 2000).

Dvouvýběrový t-test byl použit při hodnocení nominálních proměnných. Pomocí tohoto t-testu byly zjišťovány rozdíly v odpovědích mezi ženami a muži, mezi myslivci a lidmi, kteří se myslivosti nevěnují, mezi rybáři a lidmi, kteří nerybají.

Analýza rozptylu (ANOVA)

Jestliže jsou data shromážděna ve více než dvou skupinách (Motulsky, 1995) a chceme zkoumat, zda číselná proměnná závisí na slovní či číselné proměnné můžeme využít tzv. jednofaktorové analýzy rozptylu = ANOVY (Hindls, et al., 2000). Podstatou této techniky je rozdělení celkového rozptylu závisle proměnné na variabilitu jak uvnitř skupin, tak mezi skupinami (Zvárová, 1998). Předpokladem, z kterého vychází jednofaktorová ANOVA, je fakt, že každý z výběrů hodnot proměnné pochází z normálního rozdělení a mají stejné rozptyly (Hindls et al., 2000). Při použití jednofaktorové analýzy rozptylu nás zajímá, zda se střední hodnoty skupin (popřípadě průměry) navzájem odlišují, nebo jsou shodné (Zvárová, 1998). To, že faktor nijak neovlivňuje závisle proměnnou, nám ukazuje nulová hypotéza. Alternativní hypotéza pak naopak počítá s tím, že skupiny identifikované podle určité nezávislé proměnné se od sebe významně liší (Volín, 2007). Porovnání variabilit uvnitř skupin a mezi skupinami se provádí prostřednictvím F-testu (Zvárová, 1998). F-testovací statistika se zabývá otázkou, zda jsou rozdílnosti průměrů jednotlivých skupin způsobeny vlivem rozdílných středních hodnot, nebo zda se tyto rozdíly mezi průměry dají považovat pouze za následek náhodného kolísání (Litschmannová, 2011). Pokud zamítneme hypotézu o shodě středních hodnot, zjišťujeme, které dvojice středních hodnot se na určené hladině významnosti α od sebe liší. Musíme tedy poté provést post-hoc test (Budíková, Králová & Maroš, 2010). Pokud byl prokázán rozdíl mezi jednotlivými skupinami, použijeme parametrický post-hoc test – **Tukeyuv HSD test**. Tento test se používá pro nestejný počet n na hladině významnosti

α (Motulsky, 1995) a je citlivější na rozdíly mezi středními hodnotami, než ostatní testy (Svatošová & Kába, 2007).

Jednofaktorovou analýzu rozptylu jsme použili na zjišťování rozdílů v zájmu respondentů mezi jednotlivými aktivitami šetrného cestovního ruchu a při určování difference odpovědí mezi jednotlivými věkovými kategoriemi.

3.2.3.6 Vícenásobná lineární regrese

„Regresní analýza představuje souhrn statistických metod a postupů sloužících k odhadu hodnot nebo středních hodnot nějaké proměnné, která odpovídá daným hodnotám jedné či více vysvětlujících (nezávislých) proměnných“ (Hindls et al., 2000). V oblasti ekonomických jevů se často setkáme s případy, kdy nemůžeme změny sledované závislé proměnné vysvětlit působením jediného činitele. V tomto případě musíme uvažovat s několika činiteli (několik nezávisle proměnných), (Cyhelský et al., 1986). Vícenásobná regrese se místo jednoduché regrese uskutečňuje kvůli zlepšení hodnot vysvětlované proměnné. Pokud však zvolíme příliš velké množství vysvětlujících proměnných, vzniká nebezpečí zahrnutí i nepodstatných činitelů a výsledky jsou pak těžko interpretovatelné (Hindls et al., 2000). Cílem této statistické techniky je identifikace nejvíce signifikantních (statisticky významných) proměnných (Clemente, 2004). Jako podklad sloužící pro regresní analýzu jsou vždy nějaká data, která jsou získána pozorováním. U těchto hodnot předpokládáme, že byly získány náhodným výběrem (Hindls et al., 2000).

Vícenásobná regresní analýza byla použita při identifikaci statisticky významných proměnných, které ovlivňují určité aktivity zodpovědného cestovního ruchu. Jako závislé proměnné byly stanoveny jednotlivé aktivity šetrného cestovního ruchu, mezi nezávislé proměnné byl zahrnut názor na životní prostředí (= průměrná hodnota odpovědí na míru souhlasu s patnácti tvrzeními, týkajících se zájmu návštěvníka o problematiku životního prostředí), aktivity, kterým se respondenti věnují na dovolené a zájem o historii.

3.2.3.7 Vyjadřovací prostředky

Výsledky dotazníkového šetření je možno prezentovat pomocí statistických tabulek či statistických grafů. Statistické tabulky patří mezi nejobvyklejší způsob, kterým lze prezentovat výsledky ze zjištěných údajů. I velice jednoduchá tabulka vypadá pře-

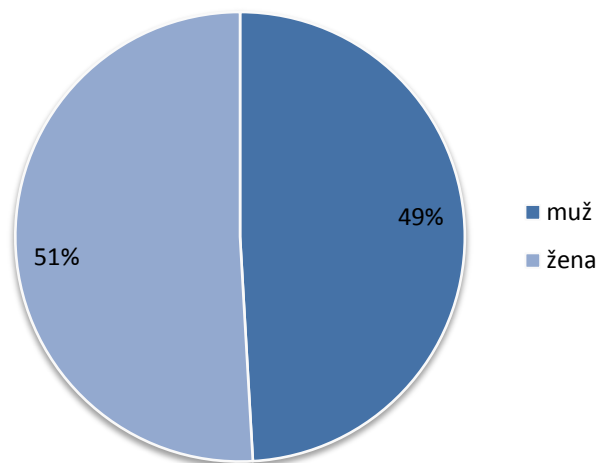
hledněji a podává lepší informace o zkoumaném jevu než psaný text (Seger, 1988). Další možností je zobrazení výsledků pomocí statistických grafů. Grafické znázornění je velmi účinnou vyjadřovací formou k prezentování statistických údajů. Konkrétně byly v této práci použity 3 typy grafů. Koláčový graf, ve kterém je plocha grafu představována celým souborem, tedy 100 %. Jednotlivé složky souboru tvoří kruhové výseče, které jsou odlišeny barevně (Zvárová, 1998). Dalšími typy grafu, které byly použity, byly 100% skládaný pruhový graf, jež vytváříme kvůli přehlednějšímu posouzení četností jednotlivých proměnných a kombinovaný skládaný sloupcový graf.

Tyto typy grafů byly použity při rozlišení pohlaví a věkové struktury respondentů, při zjišťování míry zájmu o historii, při porovnávání aktivit vykonávaných při dovolené a při rozlišení myslivců a lidí, kteří se myslivosti nevěnují či rybářů a lidí nevěnujících se rybaření.

3.3 Struktura dotazovaného vzorku

V náhodně vybraném vzorku dotazníkového šetření je možné vidět, že celkový počet 220 respondentů tvoří 51 % žen a 49 % mužů (obrázek 1).

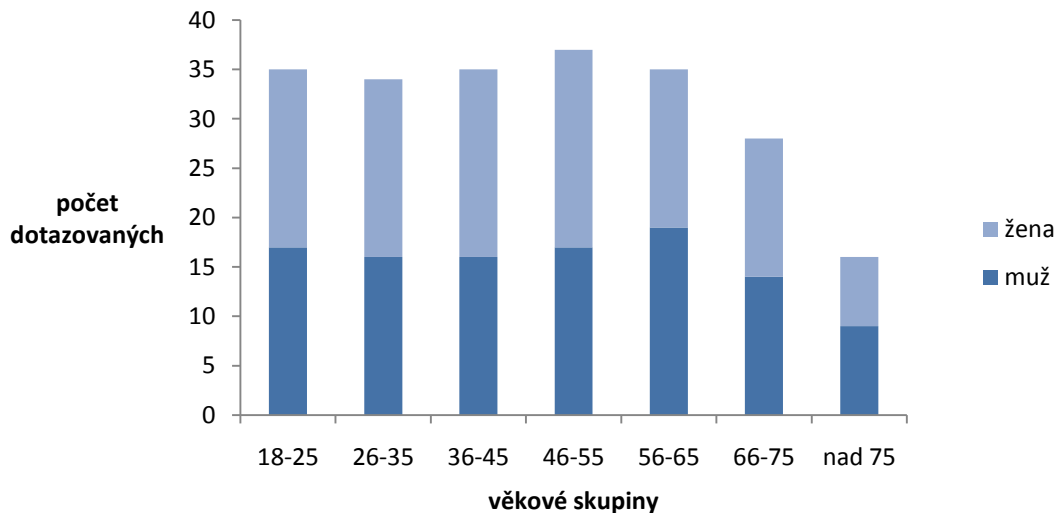
Obrázek 1 - Pohlaví respondentů, n = 220

Zdroj: vlastní výzkum

V dotazovaném vzorku mírně převládají ženy. Na dotazník odpovídalo 112 žen a 108 mužů. Nejvíce dotazovaných patřilo do skupiny 46-55 let (37 respondentů) a následně do skupin 18-25, 36-45 a 56-65 let (35 respondentů). Nejméně se v dotazovaném vzorku vyskytovali lidé ve věku nad 75 let (16 respondentů) a ve věkové kategorii 66-75 let (28 respondentů), (obrázek 2).

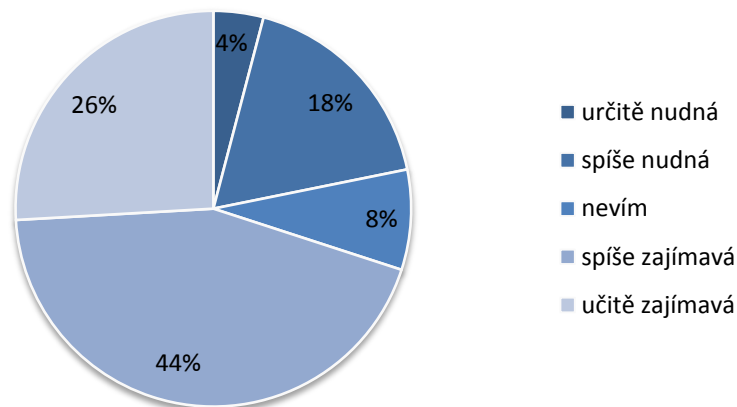
Obrázek 2 - Pohlaví a věk respondentů

Zdroj: vlastní výzkum

Byl zjištěn vřelý vztah dotazovaných respondentů k historii (obrázek 3). Pro 26 % dotazovaných je historie určitě zajímavá, pro 44 % respondentů je spíše zajímavá. Zbylé respondenty historie příliš nezajímá. 4 % dotazovaných odpovědělo, že je pro ně historie určitě nudná, pro 18% spíše nudná a 8 % respondentů se nedokázalo rozhodnout pro žádnou z možností (obrázek 3).

Obrázek 3 - Názor na historii

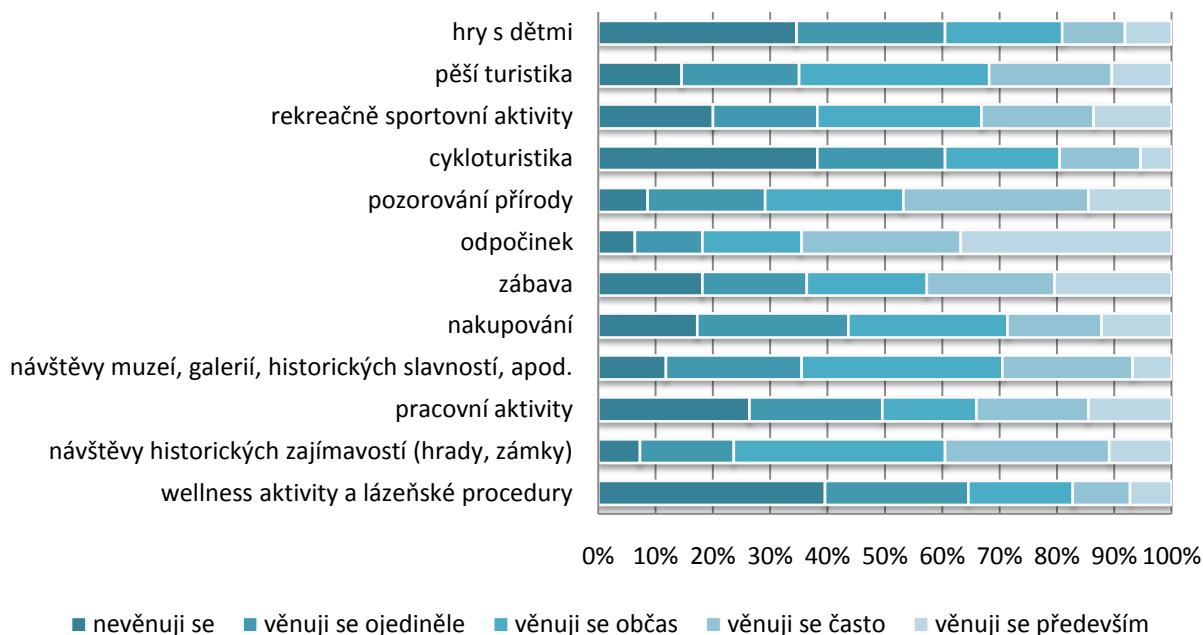
Zdroj: vlastní výzkum

Téměř 40 % dotazovaných se na své dovolené věnuje především odpočinku. Velký počet dotazovaných se na dovolené věnuje odpočinku často nebo občas. Odpočinek tedy patří k nejčastěji provozovaným aktivitám na dovolené. Další činnosti, které respondenti na dovolené upřednostňují, jsou pozorování přírody, zábava, návštěvy historických zajímavostí (hrady, zámky), pěší turistika a návštěvy muzeí a galerií, kterým se většina dotazovaných věnuje především, často nebo občas. Naopak velká část respondentů označuje za aktivitu, které se nevěnují vůbec, nebo jen ojediněle, wellness aktivity a lázeňské procedury. Důvodem nízkého zastoupení právě těchto lázeňských aktivit může být fakt, že většina dotazovaných lidí je ve věkové skupině 46 – 55 let. Také hrát s dětmi a cykloturistice se z dotazovaných věnuje jen malé procento lidí. Nakupování a rekreačně sportovní aktivity patří k činnostem, kterým se věnuje také poměrně velká část respondentů ať už občas, často, nebo především (obrázek 4).

Na základě průzkumu agentury CzechTourism (2004) provozují dotazovaní na své dovolené z vybraných aktivit nejčastěji vycházky do přírody (44 %, 45 %), prohlídky památek (29 %, 59 %), nakupování (23 %, 52 %), méně pak cykloturistiku (17 %, 39 %), lázeňským aktivitám se často věnuje pouze 6 % a občas 26 % návštěvníků ČR.

Poznámka: V závorkách jsou uvedeny hodnoty: (věnuji se často, věnuji se občas).

Obrázek 4 - Aktivity na dovolené

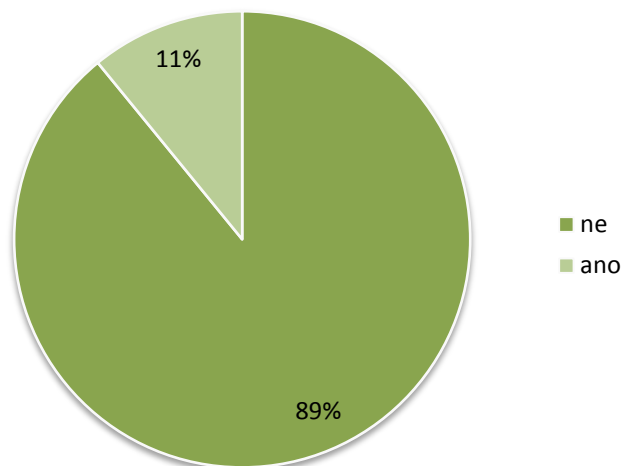

Zdroj: vlastní výzkum

Z celkového počtu 220 respondentů 24 uvedlo, že jsou myslivci, což představuje 11 % dotazovaných (obrázek 5).

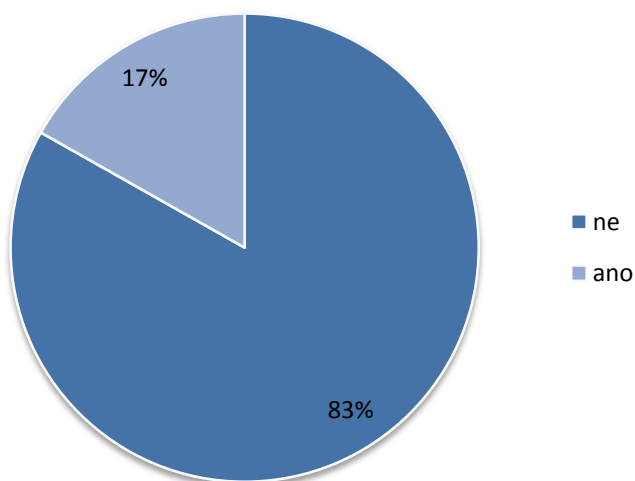
Obrázek 5 - Zastoupení myslivců

Zdroj: vlastní výzkum

Otázku na bytí či nebytí rybářem označilo kladně 17 % dotazovaných (obrázek 6). Tento vysoký počet myslivců a rybářů by mohl být odůvodněn poměrně velkým množstvím rybníků a lesů ve vymezené oblasti a tudíž i častým motivem účastníků cestovního ruchu k návštěvě tohoto místa za tímto účelem (Český statistický úřad, 2012).

Obrázek 6 - Zastoupení rybářů

Zdroj: vlastní výzkum

4 VÝSLEDKY A DISKUSE

Na základě výsledků statistického zpracování dat bylo možné stanovit vztah respondentů k nabízeným produktům šetrného cestovního ruchu. V jednotlivých podkapitolách jsou podrobněji rozpracovány výsledky dotazníkového šetření.

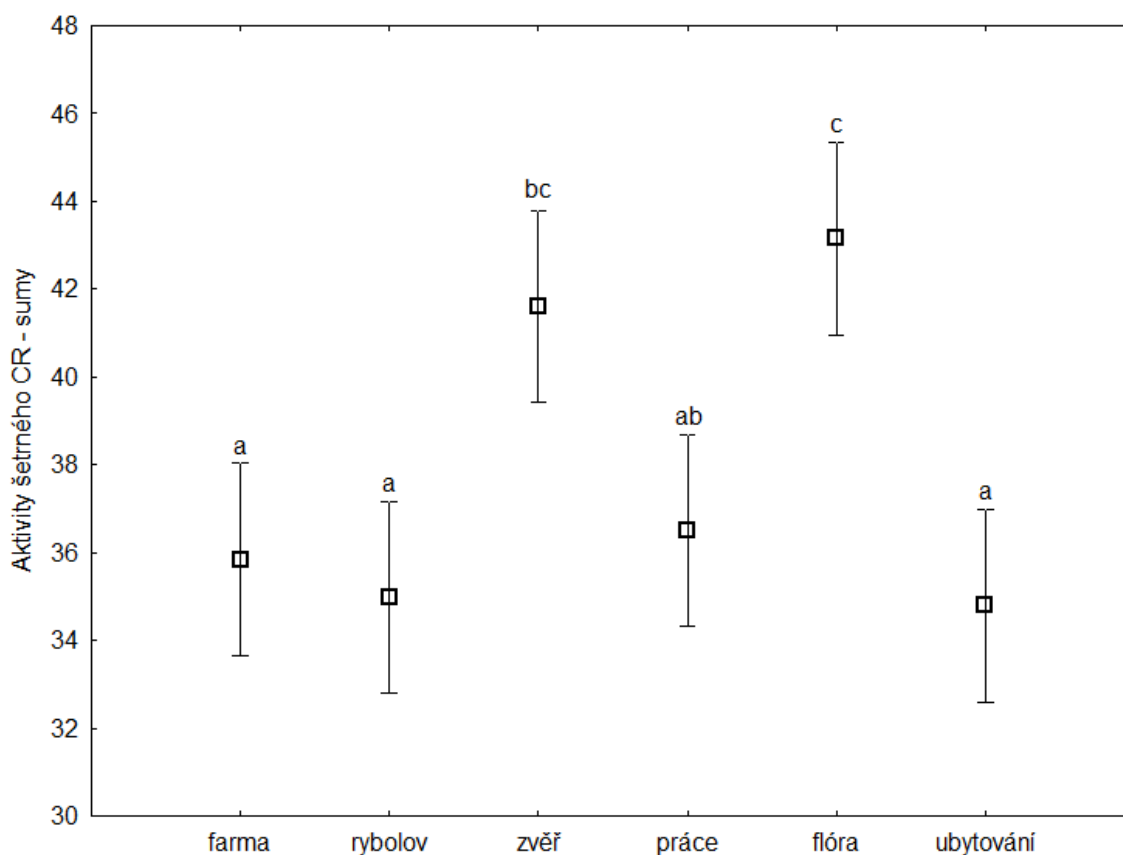
4.1 Analýza poptávky

Analýza poptávky byla zpracována a vyhodnocována z důvodu zjištění zájmu respondentů o nabídku jednotlivých produktů šetrného cestovního ruchu. Pro získání výsledků z dotazníkového šetření bylo využito metody jednofaktorové ANOVY, vícenásobné lineární regrese a dvouvýběrových t-testů prostřednictvím programu STATISTICA.

4.1.1 Porovnání zájmu respondentů o jednotlivé nabídky šetrného cestovního ruchu

Pomocí Tukeyho HSD post hoc testu byly identifikovány rozdíly mezi atraktivitou jednotlivých aktivit šetrného cestovního ruchu, kterými jsou ubytování na farmě se zapojením se do hospodaření, např. kydáním hnoje, sušením sena nebo dojením koz; rybolov systémem „chyt' a pust'“; pozorování zvířete pod vedením odborného průvodce; dobrovolnická práce v chráněných územích formou např. úklidu odpadků, opravou turistického značení, atp.; návštěva míst se vzácnou flórou a vegetací v doprovodu odborného průvodce a ubytování v zařízení splňujícím požadavky některého z certifikovaných systémů ekologického řízení a auditu.

Obrázek 7 - Míra atraktivity nabídky šetrných forem cestovního ruchu

Zdroj: vlastní výzkum

Poznámka: Zobrazeny jsou průměry a 95% intervaly spolehlivosti, výsledek jednofaktorové analýzy rozptylu, průměry označené stejným písmenem se neliší signifikantně (Tukeyho HSD post hoc test pro nestejný počet n , $p < 0,05$, $n = 220$)

Z dotazníkového šetření bylo pomocí analýzy rozptylu s 95% pravděpodobností Tukeyho HSD testu zjištěno, že nejvíce atraktivní nabídku šetrného cestovního ruchu představuje pro respondenty návštěva míst se vzácnou flórou a vegetací. Signifikantně významnější je také pozorování zvíře a významně se tak odlišuje od ostatních aktivit. Zájem respondentů o ubytování na farmě, rybolov systémem „chyt’ a pust’“ a certifikované ubytování se od sebe signifikantně neliší a dosahují nižších průměrů než ostatní aktivity (obrázek 7).

Oblast Prachaticka a jeho nejbližší okolí nabízí celou řadu možností na seznámení se s přírodními, mnohdy ojedinělými, úkazy. Tyto výsledky dokazuje také velké množství naučných stezek, které provází návštěvníka po vyznačených cestách, pěšinách nebo chodnících, a lesních obor určených pro pozorování zvíře, které se v této lokalitě nacházejí (Město Prachatice a KIS Infocentrum Prachatice, 2000).

4.1.2 Prediktory míry atraktivnosti nabídky jednotlivých aktivit šetrného cestovního ruchu

Za pomoci softwaru STATISTICA byla použita metoda vícenásobné lineární regrese pro určení signifikantně významných prediktorů u jednotlivých aktivit environmentálně šetrného cestovního ruchu. Pro větší přehlednost byla každá aktivita šetrného cestovního ruchu posuzována samostatně.

4.1.2.1 Prediktory míry zájmu o ubytování na farmě

Pomocí analýzy rozptylu nebyl zjištěn signifikantní regresní model a tedy ani identifikován žádný z prediktorů. Vliv nezávislých proměnných na proměnnou závislou nebyl prokázán (tabulka 1).

Tabulka 1 - Výsledky mnohonásobné lineární regrese – míry zájmu o ubytování na farmě

	Součet čtverců	SV	σ čtverců	F	p
Regres.	20,214	14	1,44	1,482	0,120
Rezid.	199,786	205	0,97		
Celk.	220,000				

Zdroj: vlastní výzkum

Poznámka: SV = stupně volnosti, σ = průměr, F = hodnota testové statistiky, p = hladina statistické významnosti

4.1.2.2 Prediktory míry zájmu o rybolov systémem „chyt' a pust'“

Pomocí analýzy rozptylu nebyl zjištěn signifikantní regresní model a tedy ani identifikován žádný z prediktorů. Vliv nezávislých proměnných na proměnnou závislou nebyl prokázán (tabulka 2).

Tabulka 2 - Výsledky mnohonásobné lineární regrese – míry zájmu o rybolov systémem „chyt' a pust'“

	Součet čtverců	SV	σ čtverců	F	p
Regres.	11,816	14	0,84	0,831	0,635
Rezid.	208,184	205	1,02		
Celk.	220,000				

Zdroj: vlastní výzkum

Poznámka: viz tabulka 1

4.1.2.3 Prediktor míry zájmu o pozorování zvěře pod vedením odborného průvodce

Model obsahuje pouze signifikantní proměnné, jejichž parametry beta byly významné na hladině významnosti $p < 0,05$. Na základě analýzy rozptylu byl zjištěn signifikantní regresní model a byly tak následně určeny prediktory, které významně ovlivňují míru zájmu o pozorování zvěře s odborným průvodcem (tabulka 3).

Tabulka 3 - Výsledky mnohonásobné lineární regrese – míry zájmu o pozorování zvěře pod vedením odborného průvodce

	Součet čtverců	SV	σ čtverců	F	p
Regres.	46,083	14	3,29	3,880	<0,001
Rezid.	173,917	205	0,85		
Celk.	220,000				

Zdroj: vlastní výzkum

Poznámka: viz tabulka 1

Tento regresní model prokázal závislost vysvětlované proměnné – pozorování zvěře s odborným průvodcem, na některých nezávislých proměnných, a to pozitivně na zájmu o životní prostředí a návštěvách muzeí, galerií, historických slavností apod. a negativně na wellness aktivitách a lázeňských procedurách a odpočinku (tabulka 4). Význam dalších prediktorů je výrazně nižší. Tato měření nezávisle proměnných vysvětlují 15,5% variabilitu míry zájmu o jednu z aktivit šetrného cestovního ruchu – pozorování zvěře (upravené $R^2 = 0,155$, směrodatná chyba odhadu = 0,921).

Tabulka 4 - Prediktory míry zájmu o pozorování zvěře

	b	Sm.chyba	t(205)	p
Absolutní člen	0,000	0,062	0,000	1,000
Zájem o životní prostředí	0,153	0,067	2,279	0,024
Wellness a lázně	-0,181	0,070	-2,578	0,011
Historické zajímavosti	0,110	0,076	1,456	0,147
Pracovní aktivity	0,030	0,073	0,409	0,683
Muzea, galerie, slavnosti	0,169	0,073	2,306	0,022
Nakupování	-0,081	0,072	-1,131	0,259
Zábava	-0,074	0,089	-0,834	0,406
Odpočinek	-0,176	0,077	-2,275	0,024
Pozorování přírody	0,093	0,076	1,220	0,224
Cykloturistika	0,051	0,075	0,680	0,497
Rekreačně sportovní aktivity	0,045	0,090	0,497	0,620
Pěší turistika	0,051	0,078	0,653	0,514
Hry s dětmi	-0,014	0,069	-0,197	0,844
Názor na historii	0,104	0,067	1,546	0,124

Zdroj: vlastní výzkum

Poznámka: b = regresní koeficient beta, t = hodnota testové statistiky, p = hladina statistické významnosti

Aby návštěvník mohl pozorovat zvěř ve volné přírodě, musí být dodržovány určité zásady, které nenarušují životní prostředí. Tyto zásady vedou k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, k ochraně rozmanitostí forem života, přírodních hodnot a krás a k šetrnému hospodaření s přírodními zdroji. Člověk, který má zájem o pozorování zvěře a přírodních krás, musí mít tedy také určitý vztah k životnímu prostředí (Vala, 2011). Pozorování zvěře je také úzce spjato s péčí o zvěř a životní prostředí. Představuje tudíž také jakýsi způsob relaxace či základ pro environmentální výchovu jedinců (Národní park Šumava, 2008-2014a).

Podle mého výzkumu wellness a lázeňské procedury, které úzce souvisí s odpočinkem klientů a představují tak spotřební aktivitu, ovlivňují negativně pozorování zvěře. Pozorování zvěře představuje aktivitu „alternativní“, z čehož plyne, že lidé, kteří provozují wellness aktivity a lázeňské procedury, nemají zájem o účast na pozorování zvěře. Avšak podle průzkumu agentury CzechTourism, ve spolupráci s Asociací hotelů a restaurací ČR a Asociací kuchařů a cukrářů ČR, tyto aktivity ovlivňují pozorování zvěře pozitivně. V rámci projektu Czech Specials, jehož cílem je zatraktivnit turis-

tické destinace a přiblížit tak místní speciality a zvláštnosti jak tuzemským tak zahraničním návštěvníkům, existuje wellness hotel, který se nachází na okraji lesa v blízkosti obory. Návštěvníci se věnují odpočinku a užívají si služby wellness zařízení, zároveň se mohou věnovat pozorování přírody a místní zvěře. Návštěvníky provádí okolím místní hajný a ti si zde pak mohou prohlédnout daňky, muflony, divočáky a ovce nebo je spolu s další lesní zvěří nakrmit (CzechTourism, 2009-2014).

4.1.2.4 Prediktor míry zájmu o dobrovolnickou práci v chráněných územích

Model obsahuje pouze signifikantní proměnné, jejichž parametry beta byly významné na hladině významnosti $p < 0,05$. Na základě analýzy rozptylu byl zjištěn signifikantní regresní model a byly tak následně určeny prediktory, které významně ovlivňují míru zájmu o dobrovolnickou práci v chráněných územích (tabulka 5).

Tabulka 5 - Výsledky mnohonásobné lineární regrese – míry zájmu o dobrovolnickou práci v chráněných územích

	Součet čtverců	SV	σ čtverců	F	p
Regres.	52,988	14	3,78	4,646	<0,001
Rezid.	167,012	205	0,81		
Celk.	220,000				

Zdroj: vlastní výzkum

Poznámka: viz tabulka 1

Pomocí tohoto regresního modelu byla prokázána pozitivní závislost vysvětlované proměnné - dobrovolnická práce v chráněných územích, na některých nezávislých proměnných, a to na cykloturistice a zájmu o historii (tabulka 6). Význam dalších prediktorů v regresním modelu je výrazně nižší. Tato měření nezávisle proměnných vysvětlují 18,9% variabilitu míry zájmu o jednu z aktivit šetrného cestovního ruchu – dobrovolnická práce v chráněných územích (upravené $R^2 = 0,189$, směrodatná chyba odhadu = 0,903).

Tabulka 6 - Prediktory míry zájmu o dobrovolnickou práci v chráněných územích

	b	Sm.chyba	t(205)	p
Absolutní člen	0,000	0,061	0,000	1,000
Zájem o životní prostředí	0,019	0,066	0,291	0,771
Wellness a lázně	-0,005	0,069	-0,070	0,944
Historické zajímavosti	0,105	0,074	1,407	0,161
Pracovní aktivity	0,102	0,072	1,425	0,156
Muzea, galerie, slavnosti	0,111	0,072	1,540	0,125
Nakupování	-0,045	0,070	-0,638	0,524
Zábava	0,090	0,087	1,039	0,300
Odpočinek	0,048	0,076	0,635	0,526
Pozorování přírody	0,066	0,075	0,885	0,377
Cykloturistika	0,235	0,073	3,209	0,002
Rekreačně sportovní aktivity	-0,006	0,088	-0,071	0,943
Pěší turistika	-0,006	0,076	-0,081	0,936
Hry s dětmi	0,001	0,068	0,018	0,985
Názor na historii	0,208	0,066	3,162	0,002

Zdroj: vlastní výzkum

Poznámka: viz tabulka 4

Dobrovolnická práce má pozitivní přínos pro celkovou osobní pohodu. Ovlivňuje 6 důležitých aspektů jako je štěstí, životní spokojenost, sebehodnocení, kontrolu nad životem, fyzické zdraví a deprese. Lidé, kteří se věnují dobrovolnické práci, jsou fyzicky zdatnější, klidnější a mohou se tak dále věnovat dalším aktivitám (Thoits & Hewitt, 2001).

Dobrovolníci se při pracích v chráněných územích zabývají úklidem svého okolí, parků, vyznačených tras, břehů řek a potoků, likvidací černých skládek, ochranou přírody, krajiny a životního prostředí, opravou cyklotras a cyklostezek nebo jejich značení (Databáze dobrovolnických příležitostí v České republice, 2014). Díky těmto dobrovolníkům jsou opravovány stávající cyklotrasy nacházející se v chráněných oblastech, jsou udržovány v čistotě a dobrém stavu, čímž zajišťují možnost dalším generacím tato chráněná území také poznávat a navštěvovat.

4.1.2.5 Prediktor míry zájmu o návštěvu míst se vzácnou flórou a vegetací

Model obsahuje pouze signifikantní proměnné, jejichž parametry beta byly významné na hladině významnosti $p < 0,05$. Na základě analýzy rozptylu byl zjištěn signi-

fikantní regresní model a byly tak následně určeny prediktory, které významně ovlivňují míru zájmu o návštěvu míst se vzácnou flórou a vegetací (tabulka 7).

Tabulka 7 – Výsledky mnohonásobné lineární regrese – míry zájmu o návštěvu míst se vzácnou flórou a vegetací

	Součet čtverců	SV	σ čtverců	F	p
Regres.	45,773	14	3,27	3,847	<0,001
Rezid.	174,227	205	0,85		
Celk.	220,000				

Zdroj: vlastní výzkum

Poznámka: viz tabulka 1

Tento regresní model prokázal pozitivní závislost vysvětlované proměnné – návštěva míst se vzácnou flórou a vegetací, na některých nezávislých proměnných – zájem o životní prostředí, pozorování přírody a zájem o historii (tabulka 8). Význam dalších prediktorů je výrazně nižší. Tato měření nezávisle proměnných vysvětlují 15,4% variabilitu míry zájmu o jednu z aktivit šetrného cestovního ruchu – návštěva míst se vzácnou flórou a vegetací (upravené $R^2 = 0,154$, směrodatná odchylka = 0,922).

Tabulka 8 - Prediktory míry zájmu o návštěvu míst se vzácnou flórou a vegetací

	b	Sm.chyba	t(205)	p
Absolutní člen	0,000	0,062	0,000	1,000
Zájem o životní prostředí	0,156	0,067	2,323	0,021
Wellness a lázně	0,028	0,070	0,401	0,689
Historické zajímavosti	0,037	0,076	0,493	0,622
Pracovní aktivity	0,058	0,073	0,792	0,429
Muzea, galerie, slavnosti	0,094	0,073	1,284	0,201
Nakupování	0,010	0,072	0,135	0,893
Zábava	0,047	0,089	0,524	0,601
Odpočinek	-0,093	0,077	-1,209	0,228
Pozorování přírody	0,155	0,076	2,035	0,043
Cykloturistika	0,118	0,075	1,577	0,116
Rekreačně sportovní aktivity	0,018	0,090	0,195	0,845
Pěší turistika	0,003	0,078	0,033	0,974
Hry s dětmi	-0,025	0,069	-0,359	0,720
Názor na historii	0,223	0,067	3,319	0,001

Zdroj: vlastní výzkum

Poznámka: viz tabulka 4

Lidé, kteří mají zájem o životní prostředí, věnují se mu a starají se o dodržování určitých zásad v této oblasti, mývají současně i hodně blízký vztah k tomu, aby se ve volném čase či při své dovolené věnovali pozorování flóry a vegetace. Při péči o životní prostředí mají také často možnost návštěvy naučných stezek, chráněných oblastí a přírodních rezervací, kde mohou tyto přírodní krásy často spatřovat. Pro mnoho lidí je na přírodě nejkrásnější právě fauna a flóra, tedy rostliny a živočichové. Právě tito lidé volí jako součást své dovolené pozorování těchto atraktivit.

Jednou z nejvýznamnějších aktivit ekoturismu je právě pozorování přírody. Pro návštěvníky představuje relativně atraktivní činnost, která zároveň splňuje podmínky udržitelného cestovního ruchu a zvyšuje environmentální uvědomění účastníků cestovního ruchu. Motiv k navštívení přírody a jejího pozorování nejčastěji představuje záliba v botanice (Navrátil, 2012, str. 137).

Pro účastníky ekoturistiky je motivem právě poznávání přírody, nepoškozených destinací, původních krajinných segmentů, ale také pozorování ptáků či jiné zvěře (Hvenegaard, 2002).

Analýzy, které vycházejí z údajů britské botanické zahrady v Kew, dospěly k závěru, že jedné pětina rostlinných druhů, které jsou důležité pro život na Zemi, hrozí vyhynutí. Zároveň podněcují lidi, aby jen neseděli a neřvali se, jak rostlinné druhy mizí. Rostliny představují základ života na Zemi, poskytují čistý vzduch, vodu, potraviny a palivo (Economia, a.s., 1996-2014). Abychom mohli i nadále navštěvovat oblasti s výskytem vzácné flóry a vegetace, nesmíme s životním prostředím nakládat iracionálně. Jakýkoliv nerozumný zásah do přírodního prostředí může narušit jeho rovnováhu (Němčanský, 1996).

Životní prostředí, přírodní krásy a zajímavosti jsou důvodem návštěvnosti daného území a také ji významným způsobem ovlivňují. Kvalita životního prostředí je považována za jeden z nejdůležitějších faktorů zájmů turistů, ale je i důležitým faktorem potřebným pro uspokojování jejich potřeb a pro další rozvoj cestovního ruchu (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2007).

Historie zkoumá historické události v minulosti, tedy i historii, jak se vyvíjeli jednotlivé druhy živočichů a rostlin. Člověk, který má rád historii jako celek, má touhu po získávání nových poznatků a znalostí, věnuje tedy určitou pozornost i historii v rostlinné oblasti. Např. Česká botanická společnost pořádala v roce 2013 konferenci

o historii flóry a vegetace, které se mohla zúčastnit právě široká veřejnost, což podnítilo návštěvníky k další návštěvě míst, kde se tato vzácná flóra či vegetace vyskytuje (Česká botanická společnost, n.d.).

4.1.2.6 Prediktor míry zájmu o certifikované ubytování

Model obsahuje pouze signifikantní proměnné, jejichž parametry beta byly významné na hladině významnosti $p < 0,05$. Na základě analýzy rozptylu byl zjištěn signifikantní regresní model a byly tak následně určeny prediktory, které významně ovlivňují míru zájmu o certifikované ubytování (tabulka 9).

Tabulka 9 - Výsledky mnohonásobné lineární regrese – míry zájmu o certifikované ubytování

	Součet čtverců	SV	σ čtverců	F	p
Regres.	37,196	14	2,66	2,979	<0,001
Rezid.	182,804	205	0,89		
Celk.	220,000				

Zdroj: vlastní výzkum

Poznámka: viz tabulka 1

Tímto regresním modelem byla prokázána pozitivní závislost mezi vysvětlovanou proměnnou, kterou je certifikované ubytování a nezávislými proměnnými, mezi které patří návštěva muzeí, galerií, historických slavností, apod.; odpočinek; cykloturistika a zájem o historii. Negativně je tato vysvětlovaná proměnná závislá na zábavě (tabulka 10). Význam dalších prediktorů je výrazně nižší. Tato měření nezávisle proměnných vysvětlují 11,2% variabilitu míry zájmu o jednu z aktivit šetrného cestovního ruchu – dobrovolnická práce v chráněných územích (upravené $R^2 = 0,112$, směrodatná odchylka = 0,944).

Tabulka 10 - Prediktory míry zájmu o certifikované ubytování

	b	Sm.chyba	t(205)	p
Absolutní člen	0,000	0,064	0,000	1,000
Zájem o životní prostředí	0,112	0,069	1,632	0,104
Wellness a lázně	-0,080	0,072	-1,115	0,266
Historické zajímavosti	0,126	0,078	1,626	0,105
Pracovní aktivity	0,056	0,075	0,744	0,458
Muzea, galerie, slavnosti	0,182	0,075	2,416	0,017
Nakupování	0,032	0,074	0,438	0,662
Zábava	-0,243	0,091	-2,666	0,008
Odpočinek	0,162	0,079	2,047	0,042
Pozorování přírody	-0,122	0,078	-1,566	0,119
Cykloturistika	0,161	0,077	2,101	0,037
Rekreačně sportovní aktivity	0,078	0,092	0,852	0,395
Pěší turistika	-0,024	0,080	-0,297	0,767
Hry s dětmi	0,020	0,071	0,277	0,782
Názor na historii	0,169	0,069	2,451	0,015

Zdroj: vlastní výzkum

Poznámka: viz tabulka 4

Certifikované hotely představují ubytovací zařízení vlastníci evropský certifikát „The Flower – Ekologicky šetrná služba“ nebo domácí českou značku – „Ekologicky šetrná služba“. V těchto hotelích jsou zaizolovaná okna, výrobky na jedno použití se zde vyskytují jen omezeně, hosté zde pijí filtrovanou vodu a třídí odpad. Zákazníkům je zde také doporučováno využívání šetrnějších způsobů dopravy ve městě či při uskutečňování jejich výletů, jako je městská hromadná doprava nebo cykloturistika (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2007).

Lidé zajímající se o historii a navštěvující muzea, galerie apod. mají znalosti o tom, jak to v krajině a ve světě vypadalo dříve. Souvislost mezi historií a vztahem k přírodě je tedy zřejmá. Lidé vědí, jak byla dříve krajina neznečištěná, čistá a chtějí tedy tuto možnost poznání dopřát i dalším generacím. Zajímají se o ochranu přírody a o životní prostředí, zároveň také často využívají ekologického ubytování v certifikovaných zařízeních (Červenková, 2013).

Ekologicky šetrné ubytování bývá často umístěno v klidných částech na okrajích měst, poblíž přírodních krás a zajímavostí. Klienti hotelů zde často nehledají zábavu, ale pouze klid a odpočinek od každodenního života a rušivých jevů velkoměst. Často

v těchto ubytovacích zařízeních mohou odpočívat také aktivně, a to například formou cykloturistiky, díky místní zavedené půjčovně kol (Ministerstvo pro místní rozvoj, 2007).

Podle výsledků helsinského výzkumu, 60 % místních respondentů věří, že ekologické ubytování přináší nejen pozitivní zdravotní přínosy, ale i zábavu, zážitek a činnost přínosnou pro životní prostředí (Evans, Valsecchi, & Pollastri, 2011).

4.1.3 Názorové rozdíly mezi vybranými segmenty respondentů

Ve výsledkové části byl doposud zjišťován průměrný zájem respondentů o sledované aktivity šetrného cestovního ruchu a nebyly brány v potaz žádné rozdíly ať už v pohlaví, věku či zálibách, avšak právě v těchto oblastech se může míra zájmu respondentů u jednotlivých skupin lišit.

4.1.3.1 Testování vlivu pohlaví na míru atraktivnosti jednotlivých aktivit šetrného cestovního ruchu

Dvouvýběrovým t-testem byla u všech aktivit šetrného cestovního ruchu potvrzena homoskedasticita, $p > 0,05$. U pěti sledovaných aktivit nebyl zjištěn rozdíl mezi muži a ženami, respondenti obou pohlaví hodnotili aktivitu stejně. Rozdíl v odpovědích mezi pohlavími byl zjištěn pouze u aktivity - návštěva míst se vzácnou flórou a vegetací, u které byl větší zájem projevten ženami (45,74 bodů z 70) než muži (40,46 bodů z 70).

Tabulka 11 - Vliv pohlaví na míru atraktivnosti aktivit

	MUŽI		ŽENY		t	p
	$\bar{x} \pm S.D.$	$\bar{x} \pm S.D.$	$\bar{x} \pm S.D.$	$\bar{x} \pm S.D.$		
Farma	35,08 ± 17,029	36,58 ± 16,092	-0,670	0,503		
Rybolov	35,65 ± 17,834	34,35 ± 17,010	0,553	0,581		
Pozorování zvěře	39,80 ± 16,544	43,34 ± 15,721	-1,629	0,105		
Dobrovolnictví	34,88 ± 15,341	38,05 ± 15,804	-1,511	0,132		
Flóra a vegetace	40,46 ± 15,564	45,74 ± 16,193	-2,463	0,015		
Certifikované ubytování	32,63 ± 16,781	36,88 ± 17,719	-1,823	0,070		

Zdroj: vlastní výzkum

Poznámka: $\bar{x}$ = průměr, $S.D.$ = směrodatná odchylka, t = hodnota testové statistiky, p = hladina statistické významnosti

Tento výsledek vyplývá i z výzkumů Northumbrijské univerzity v Newcastle-upon-Tyne. Ženy mají u rostlin lepší rozpoznávací vlastnosti než muži, kteří nemají ke květinám tak kladný vztah. Už z dávné historie vyplývá, že muži byli lépe vybaveni pro lov a mají lepší orientační smysl, naopak ženy měly za úkol obstarat potravu, a tak byly schopné najít velké množství rostlinné potravy nebo rozeznat jedovaté druhy od nejedovatých (Mis & Mladá Fronta a.s., 2014).

Mezi hlavní příčinu rozdílného vnímání ekologických aktivit řadíme odlišný stupeň socializace mužů a žen. Ženy jsou více sociálně orientované než muži. Více se zajímají o druhé lidi a jsou více empatické (Zelezny, Chua & Aldrich, 2000).

4.1.4 Testování vlivu myslivosti na míru atraktivnosti jednotlivých aktivit šetrného cestovního ruchu

Dvouvýběrovým t-testem jsme u všech aktivit šetrného cestovního ruchu potvrdili homoskedasticitu, $p > 0,05$. U pěti sledovaných aktivit nebyl zjištěn významný rozdíl mezi zájmy myslivců a lidmi, kteří se myslivosti nevěnují, respondenti obou skupin hodnotili aktivity stejně. Rozdíl v odpovědích mezi skupinami myslivců a lidí, kteří se myslivosti nevěnují, byl zjištěn pouze u pozorování zvěře v doprovodu odborného průvodce, kde mají o tuto činnost větší zájem myslivci (50,75 bodů z 70) než osoby myslivosti se nevěnující (40,48 bodů z 70), (tabulka 12).

Tabulka 12 - Vliv myslivosti na míru atraktivnosti aktivit

	NEMYSLIVCI		MYSLIVCI		T	p
	$\bar{x} \pm S.D.$	$\bar{x} \pm S.D.$	$\bar{x} \pm S.D.$	$\bar{x} \pm S.D.$		
Farma	36,08 ± 16,204	33,96 ± 19,336	0,591	0,555		
Rybolov	34,22 ± 17,203	41,25 ± 18,027	-1,880	0,061		
Pozorování zvěře	40,48 ± 16,006	50,75 ± 15,037	-2,986	0,003		
Dobrovolnictví	37,04 ± 15,603	32,04 ± 15,398	1,484	0,139		
Flóra a vegetace	42,76 ± 16,061	46,33 ± 16,124	-1,028	0,305		
Certifikované ubytování	34,66 ± 17,189	35,88 ± 19,022	-0,324	0,747		

Zdroj: vlastní výzkum

Poznámka: viz tabulka 11

Dnešní uspěchaná doba a zásahy lidské činnosti do přírodního prostředí toto prostředí narušují a přispívají tak k úbytku zvěře, jak drobné, tak i větší (Myslivost – Stráž myslivosti, 2009a). Dochází k úbytku zajíců, spárkaté zvěře, divokých prasat a dalších

(Myslivost – Stráž myslivosti, 2009b). Myslivci tak často navštěvují lesní obory, pozorovací místa nebo sruby, aby zde mohli vidět zvířata v jejich přirozeném prostředí (Národní park Šumava, 2008-2014a).

4.1.5 Testování vlivu rybářství na míru atraktivnosti jednotlivých aktivit šetrného cestovního ruchu

Dvouvýběrovým t-testem jsme u všech aktivit šetrného cestovního ruchu potvrdili homoskedasticitu, $p > 0,05$. U pěti sledovaných aktivit nebyl zjištěn rozdíl mezi rybáři a osobami, které se rybaření nevěnují. Respondenti obou skupin hodnotili aktivitu stejně. Rozdíl v odpovědích mezi skupinou rybářů a respondentů, kteří se rybaření nevěnují, byl zjištěn pouze u aktivity rybolov systémem „chyt' a pust'“, kde mají o tuto činnost větší zájem rybáři (46,46 bodů ze 70) než osoby, které se rybaření nevěnují (32,67 bodů ze 70), (tabulka 13).

Tabulka 13 - Vliv rybářství na míru atraktivnosti aktivit

	NERYBÁŘI		RYBÁŘI		T	p
	$\bar{x} \pm S.D.$	$\bar{x} \pm S.D.$	$\bar{x} \pm S.D.$	$\bar{x} \pm S.D.$		
Farma	36,22 ± 16,595	34,00 ± 16,354	0,743	0,458		
Rybolov	32,67 ± 16,481	46,46 ± 17,440	-4,598	0,000		
Pozorování zvěře	40,75 ± 16,232	45,78 ± 15,530	-1,731	0,085		
Dobrovolnictví	36,69 ± 16,176	35,51 ± 12,686	0,418	0,676		
Flóra a vegetace	43,15 ± 16,325	43,14 ± 14,956	0,006	0,995		
Certifikované ubytování	35,81 ± 17,636	29,73 ± 15,114	1,957	0,052		

Zdroj: vlastní výzkum

Poznámka: viz tabulka 11

Rybaření systémem „chyt' a pust'“ je v posledních letech považováno za velmi moderní záležitost. Tento způsob je využíván hlavně v soukromých rybářských revírech. Po vytažení úlovku rybář opět vrací rybu zpět do vody a tím pádem ochraňuje rybí hospodářství v českých vodách. Tento způsob rybaření je v poslední době mezi rybáři, kteří provozují tuto činnost hlavně pro zábavu, velmi rozšířen (Rybaření na Kopě, 2013).

4.1.6 Testování vlivu věku na míru atraktivnosti jednotlivých aktivit šetrného cestovního ruchu

Pro zjištění vlivu věku na míru atraktivnosti jednotlivých aktivit šetrného cestovního ruchu byla použita jednofaktorová ANOVA. Na základě tohoto testování nebyl zjištěn významný rozdíl v odpovědích mezi jednotlivými věkovými kategoriemi (tabulka 14).

Tabulka 14 - Dosažené průměrné hodnoty a směrodatné odchylky míry atraktivnosti sledované nabídky v jednotlivých věkových kategoriích

	18-25			26-35			36-45		
	Ø	±	S.D.	ø	±	S.D.	Ø	±	S.D.
Farma	34,43	±	12,633	35,06	±	16,363	31,49	±	18,510
Rybolov	36,37	±	16,414	33,03	±	16,950	31,29	±	16,956
Pozorování zvěře	41,06	±	15,720	41,32	±	16,113	41,46	±	17,581
Dobrovolnictví	37,43	±	15,374	39,47	±	15,428	35,71	±	17,301
Flóra a vegetace	44,34	±	17,332	46,41	±	13,913	41,89	±	16,822
Certifikované ubytování	35,94	±	17,662	27,91	±	17,767	37,60	±	15,776

Zdroj: vlastní výzkum

Poznámka: Ø = průměr, S.D. = směrodatná odchylka

Tabulka 14: Dokončení - Dosažené průměrné hodnoty a směrodatné odchylky míry atraktivnosti sledované nabídky v jednotlivých věkových kategoriích

	46-55			56-65			nad 65			F
	Ø	±	S.D.	ø	±	S.D.	ø	±	S.D.	
Farma	33,14	±	17,784	38,83	±	15,986	40,95	±	16,299	1,855
Rybolov	37,92	±	18,503	31,23	±	15,694	38,86	±	18,662	1,436
Pozorování zvěře	43,08	±	14,500	43,74	±	16,739	39,41	±	16,963	0,351
Dobrovolnictví	39,62	±	14,427	35,26	±	15,968	32,43	±	15,048	1,231
Flóra a vegetace	44,11	±	15,244	39,14	±	17,244	43,07	±	15,843	0,820
Certifikované ubytování	34,27	±	17,357	39,89	±	17,401	33,34	±	16,984	1,998

Zdroj: vlastní výzkum

Poznámka: Ø = průměr, S.D. = směrodatná odchylka, F = hodnota testové statistiky

Z tohoto výzkumu vyplývá, že věk respondentů nehraje při dotazování významnou roli. Avšak podle výzkumu Cíchy (Cícha, 2012) se s rostoucím věkem stává vyplňování dotazníků pro respondenty obtížnější, často neporozumí otázce nebo ji

neslyší, bojí se přiznat svůj handicap a zeptat se na otázku znovu, a tak odpovídají nepravdivě nebo neúplně, čímž jsou výsledky výzkumu ovlivňovány.

4.2 Analýza nabídky

Na základě studia sekundárních zdrojů byla vypracována analýza nabídky atraktivit šetrného cestovního ruchu v dané oblasti.

4.2.1 Ekologické farmy a agroturistika

Turistika provozovaná na venkově zahrnuje pobyt ve venkovském prostředí a rekreační činnosti realizované na venkově (Orieška, 2010).

V oblasti Prachaticka se nachází 6 ekofarem, ekostatků či agroturistických zařízení zaměřujících se na aktivní odpočinek návštěvníků, poznání života a práce na venkově, řemesel a tradic, ale i přímé účasti na typických farmářských činnostech.

Ekofarma Horní Chrást'any se nachází mezi Netolicemi a Prachaticemi, v malebné přírodě jižních Čech. Celý areál se skládá z hlavní budovy, kde je zajišťováno ubytování na ekofarmě v půdních prostorách, voliér s ptactvem, venkovní pergoly s rybníčkem, obory s chovem jelení, mufloní a dančí zvěře. Pozorování zvěře je zde možné i z lovecké chatky, která je postavena hned vedle obory se zvěří. Součástí ekofarmy je i sauna, fitness s tělocvičnou, venkovní tenisový kurt a dětská hřiště. Farma také nabízí domácí pokrmy přímo z produktů ekofarmy (Ekofarma Horní Chrást'any, 2013).

Rodinný penzion **Ekostatek Michalov** se nachází uprostřed krásné šumavské přírody. Penzion poskytuje vyjížd'ky na koních, zabývá se též agroturistikou. K dispozici je zde i hospůdka se starodávnou pecí (Ekostatek Michalov, 2010-2014).

Farma Spůle se nachází v obci Spůle u Čkyně. Tento objekt byl zrekonstruovaný pro agroturistiku, nabízí ubytování ve dvou či třílůžkových pokojích, výjezdy v kočárech a na saních (Chval, n.d.).

Apartmány Dvě věže se nachází na samotě u obce Vimperk, v srdci šumavské přírody nedaleko Boubínského pralesa. Apartmán je zaměřen na rodiny s dětmi se zájmem o agroturistiku a přírodu. Kromě ubytování je zde nabízena spousta aktivit pro děti i relaxace pro rodiče. Je zde možnost vyzkoušet si aktivity jako např.: retro farmářství, pozorování divoké zvěře či projížd'ky na ponících. Dále mají návštěvníci možnost navštívit naučné stezky, hřiště, ukázky vojenské techniky a mnoho dalšího. Prostředí areálu je vzhledem k jeho rozlehlosti a struktuře ideální i pro cyklisty (Dvě věže, 2014).

Ekofarma Budkov, Bio-rodina, s.r.o. se nachází v Budkově nedaleko Vlachova Březí. Farma je zaměřena na pěstování ovoce, zeleniny a bylinek. Od jara se zde návštěvníci mohou ubytovat ve stanech nebo indiánském tee-pee, v případě zájmu jim může být poskytnuta i snídaně na této farmě. Během pobytu může být návštěvníky využívána nabídka bioproduktů přímo z farmy (Ekofarma Budkov, Bio-rodina, s.r.o., n.d.).

Rodinná **Farma Krejsa** se nachází v podhůří Šumavy u obce Čkyně a je zaměřena na ekologický chov skotu a ovcí, pěstování brambor, ovoce a zeleniny. K farmě patří také kemp. Návštěvníci mají možnost občerstvení z místních bioproduktů, nebo snídaní či večeří po domluvě s hostiteli. Farma je registrována v síti agroturistických farem ECEAT (Farma Krejsa, n.d.).

4.2.2 Rybolov

Všechny vodní toky a nádrže jsou součástí rybářských revírů nebo slouží k chovu ryb. Rybářské revíry jsou rozdělovány na pstruhové a mimopstruhové. Mezi zvláštní typ zážitkového rybolovu patří systém „chyt’ a pust’“, avšak ve vymezené oblasti není tento způsob rybolovu nabízen.

4.2.2.1 Pstruhové revíry

V oblasti Prachaticka nalezneme velmi pestrou nabídku 10 pstruhových revírů. V těchto revírech je možné chytat původní pstruhy obecné a lipany, duháky či siveny. Rybařit je možné i na menších pstruhových nádržích (Moravský rybářský svaz, o.s., 2010a). Pstruhové rybářské revíry jsou v dané oblasti rozdělovány takto:

- Bezdrevský potok 3;
- Blanice Vodňanská 7;
- Brložský potok 1;
- Chvalšinský potok 1;
- Spůlka 1;
- Vltava 33, 34;
- Volyňka 1, 2, 3.

4.2.2.2 Mimopstruhové revíry

V oblasti Prachaticka nalezneme 11 mimopstruhových revírů, na kterých je možné lovit všechny druhy ryb. Nejžádanějšími rybami jsou dravé ryby a kapr. V řekách se vyskytují i druhy ryb jako je parma, ostroretka a podoustev (Moravský rybářský svaz, o.s., 2010b). Mimopstruhové revíry v dané oblasti zahrnují revíry:

- Bezdrevský potok 1, 2;
- Blanice vodňanská 2, 3, 4, 6;
- Údolní nádrž Husinec;
- Brložský potok 2;
- Vltava 33;
- Volyňka 2, 3B.

4.2.2.3 Rybníky

Oblast Prachaticko, zejména pak Netolicko, je lokalitou známou velkým počtem rybníků, které jsou dílem Štěpána Netolického a Jakuba Krčína z Jelčan. Tato oblast uspokojí nadšence rybářského sportu i rybí gurmány (Město Netolice, 2005a). Rybolov v dané oblasti je provozován na řadě rybníků, nejčastěji na níže zmíněných:

- Rybník Mnich;
- Mollerovský rybník;
- Rybník Osule;
- Křišťanovický rybník Volary.

4.2.3 Lesní obory a pozorovací místa

Lesní obory a pozorovací místa slouží veřejnosti k poznání života jelena, srnce, daňků a dalších zvířat ve volné přírodě a jejich přirozeném prostředí. Pozorování zvířat představuje základ pro další aktivity zájmové environmentální výchovy s tématem přírodních zákonitostí (Národní park Šumava, 2008-2014b).

V oblasti Prachaticka se díky bohatému lesnímu porostu nachází velký počet mysliveckých honiteb, pozorovacích míst a lesních obor, avšak informace o nich jsou jen těžko dostupné.

Obora Boubín se nachází v nadmořské výšce od 700 do 1263 m., v blízkosti města Vimperk. Důvodem založení této obory byl intenzivní chov jelení zvěře. Lov je zde možno zajistit pro jednotlivce i skupinu lovců, je uskutečňován individuálně s doprovodem personálu (Myslivost – Stráž myslivosti, 2009c).

Dančí farma rodiny Friedbergerových v Husinci byla založena v roce 1991 a její výměra je přibližně 23 ha. Prohání se zde stádo sedmi stovek daňků, jeleni, masný skot plemene Aberdeen Angus nebo lamy quanako. Součástí farmy je i chovný rybník se pstruhy duhovými a 230 hektarů pozemků, převážně luk a pastvin. Návštěvníci mají také možnost zakoupení masa těchto zvířat (Asociace soukromého zemědělství ČR, 1998-2014).

Dančí farma Obora se nachází u jedné ze samot malé osady Obora, několik kilometrů od Hracholusk. Je zde možné spatřit několik desítek volně se pohybujících daňků ve svém přirozeném prostředí (Reindlová, 2010).

Obůrka za Prachaticemi se nachází v areálu Feferských rybníčků, za městem Prachatice. Lidé si zde mohou zblízka prohlédnout divoká zvířata, typická pro tuto oblast. V současné době mohou návštěvníci v obůrce vidět divoká prasata, daňky a jelení zvěř. Kromě zvířat zde mohou návštěvníci spatřit i ukázky hornin z Prachatic nebo lektorosty dřevin z podhůří Šumavy (Štěpánek, 2013).

4.2.4 Naučné stezky

Oblast Prachaticko a její nejbližší okolí nabízí celou řadu možností seznámení se s přírodními úkazy, které jsou mnohdy velmi ojedinělé. Mezi tyto úkazy patří například stezky, pomocí kterých je návštěvník provázen po vyznačených cestách, pěšinách nebo chodnicích krásnými přírodními a inspirativními historickými zákoutími. Na těchto stezkách se návštěvník setká s informačními tabulemi, které vysvětlují vznik, vývoj a význam daného území. Tyto stezky jsou ve většině případů značeny zeleným úhlopříčným pruhem ve čtvercovém poli (Město Prachatice a KIS Infocentrum Prachatice, n.d. a).

V oblasti Prachaticka se nachází 12 naučných stezek, z nichž nejvíce bylo vybudováno ve městě Prachatice a jeho okolí. Tyto naučné stezky ukazují návštěvníkům historický vývoj, přírodní krásy, chráněné druhy organismů nebo kulturní památky nacházející se v dané oblasti.

Naučná stezka **Prachatické hradby** se nachází okolo Městské památkové rezervace, v blízkosti historického jádra města Prachatic. Délka této trasy je cca 1,5 km a je vhodná pro všechny věkové kategorie. Na pěti zastaveních s informačními panely je návštěvníkům předkládáno k zamyšlení vše o hradebním systému, historii a současných archeologických výzkumech (Město Prachatice a KIS Infocentrum Prachatice, n.d. b).

Svatopetrská naučná stezka začíná pod skalkou, nedaleko městské Dolní-Písecké brány v Prachaticích. Na 4 zastaveních seznamuje návštěvníky s přírodními krásami, historickými událostmi i křížovou cestou, vedoucí směrem ke kostelu sv. Petra a Pavla a hřbitovu v Prachaticích. Po této cestě se vyskytují i odpočinková místa s lavičkami (Město Prachatice a KIS Infocentrum Prachatice, n.d. c).

Na **vyhlídkovou stezku kolem Prachatic** se můžeme napojit z výchozího značení turistických cest na Malém náměstí pod Dolní-Píseckou branou v Prachaticích. Je provázena celkem 12ti zastaveními, které nabízí nevšední pohledy na město, ze všech jeho stran. Celková délka trasy je 15 km a je vhodná pro všechny věkové kategorie (Město Prachatice a KIS Infocentrum Prachatice, n.d. d).

Část naučné trasy **Zlatá stezka** se nachází ve vymezené oblasti. Na této naučné stezce dlouhé 33 km se nachází 12 zastavení, podél historické Zlaté stezky. První zastavení je v Prachaticích u Pasovské brány, posledním zastavením je hraniční most přes Mechový potok u Českých Žlebů. Je určena hlavně pěším návštěvníkům, avšak značnou část trasy mohou absolvovat i cyklisté (Informační systém Jižní Čechy a Šumava, n.d. e).

Naučná stezka **U Irů lípy** se nachází na okraji města Prachatice a vede směrem na Lhenice. Vyskytují se zde chráněné druhy organismů a celou trasou zde návštěvníky provází návod, jak poznávat přírodu, jak o ni pečovat a jak ji chránit. Tato naučná stezka je dlouhá 0,7 km a je vhodná pro děti, již předškolního věku (Město Prachatice a KIS Infocentrum Prachatice, n.d. f).

Naučná stezka **Pod vyhlídkou** se nachází v přírodní rezervaci, v okolí Prachatic. Nabízí možnosti výukových programů pro všechny věkové kategorie, přímo v terénu. Je zaměřena na přírodní zajímavosti rezervace a slouží i potřebám ekologické výchovy, např.: péče o ptactvo či genofondové plochy. Tato okružní trasa je necelý 1 km dlouhá a je na ní umístěno 33 informačních tabulek, které upozorňují na jednotlivé zajímavosti. Stezka je určena pěším návštěvníkům (HOTEL.CZ a.s., 2000-2014).

Naučná stezka s názvem **Stezka kolem „stezky“** vede okolo budovy základní školy Zlatá stezka v Prachaticích. Návštěvníci se mohou volně procházet okolo této školy a zabývat se poutavými zastaveními, která jsou vybavena naučnými panely. Na devíti zastaveních s klidovým posezením s lavičkami a zážitkovými programy si návštěvníci mohou prohlédnout zajímavou faunu a floru tohoto místa (Město Prachatice a KIS Infocentrum Prachatice, n.d. g).

Historická krajina Netolicka je 3 km dlouhá naučná stezka, která účastníky provede po významných kulturních památkách města Netolice. Stezka má celkem 16 zastavení, na kterých návštěvníky o těchto památkách informují tříjazyčné panely (Město Netolice, 2005b).

Naučná stezka **Sudslavický okruh** začíná u osady Sudslavice v údolí řeky Volyňky. Tato 4 km dlouhá trasa seznamuje návštěvníky s faunou a florou na území krystalických vápenců. Naučná stezka je určena pro zdatnější kategorie návštěvníků (Město Prachatice a KIS Infocentrum Prachatice (n.d. h).

Naučná stezka **Javorník** se nachází asi 6 km západně od Vacova a 12 km severozápadně od Vimperka. Zahrnuje 2 okruhy – malý okruh má 16 zastavení na trase dlouhé 7,5 km, velký okruh má 21 zastavení na 11,5 km dlouhé trase. Stezka seznamuje návštěvníky s přírodními i vlastivědnými zajímavostmi Javornické vrchoviny (Informační systém Jižní Čechy a Šumava, n.d.).

Hornická naučná stezka Albrechtovice, dlouhá asi 500 metrů, podrobně seznamuje návštěvníky na pěti zastaveních se zdejším dolováním zlata. Jedná se o jedinečnou zpřístupněnou lokalitu historické těžby zlata v okrese Prachatice (Ekologická dovolená, 2012).

Naučná cyklostezka – historická krajina Netolicka představuje velký okruh, který návštěvníkům přináší informace o památkách krajiny Netolicka. Asi 50 km dlouhý okruh, se 16 zastaveními a informačními panely, se dá rozdělit i na několik menších tras. Je tak vhodný pro všechny věkové kategorie i pro rodiny s dětmi (Město Netolice, 2005c).

4.2.5 Památné stromy

Pojmem památný strom jsou označovány mimořádně významné stromy, jejich skupiny a stromořadí, které byly podle zákona o ochraně přírody a krajiny určeny za památné (Klub přátel Šumavy, 2014a).

Prachaticko je oblast velmi bohatá na staré a památné stromy, především pak na lípy. V této oblasti najdeme přibližně 121 památných stromů či alejí. (Klub přátel Šumavy, 2014b). Často se v této oblasti jedná o výrazné krajinné dominanty, nacházející se v lesích nebo jako samotáři v polích či lukách. Některé tyto stromy byly vysazeny na památku význačné události, jiné jako hraniční, pomezí nebo na ochranu obydlí před vichřicemi (Oberfalcer, 2007).

Sudslavická lípa je nejmohutnější strom jižních Čech, druhý v rámci České republiky. Návštěvníci ji mohou naléznout při silnici Vimperk-Čkyně asi 4 km za Vimperkem. Stáří této lípy je odhadováno na 600 let. Její výška je 28 m, obvod 1145 cm a průměr koruny 22 metrů. Traduje se, že pod lípou kázal ve svých dobách Mistr Jan Hus (Klub přátel Šumavy, 2014b).

Velkolistá lípa, které se také jinak říká **Husova lípa**, se nachází v obci Chlístov v zahradě domu s č.p. 2. Tato lípa je považována za jeden z nejvýznamnějších památných stromů jižních Čech díky kombinaci svého věku, mohutnosti a údajné souvislosti s Janem Husem. Stáří této lípy je odhadováno na 750 let, čímž spadá mezi jednu z nejstarších lip v České Republice (Němec, 2003, str. 77).

Lípa u Pepíčků je stará více než 270 let. Strom se nachází na jižním okraji obce Lhenice. Obvod jejího kmene je 580 cm, výška 25 m a průměr koruny 19 m. V roce 1991 tato lípa vzplála, ale včasným zásahem hasičů nebyla nijak výrazně poškozena (Oficiální stránky městysu Lhenice, 2014).

4.2.6 Vzácná flóra a vegetace

Prachatická příroda je velmi bohatá. Tato bohatost je dána mimořádně velkým rozpětím nadmořských výšek, značnou pestrostí geologických podkladů a nízkým stupněm ovlivňování krajiny v minulosti (Procházka, 1990, str. 5).

Vzácné a chráněné druhy rostlin v této oblasti přežívají na územích vyhlášených jako národní přírodní památka, přírodní rezervace nebo přírodní památka (Oberfalcer,

2007). Některé druhy rostlin mají v prachatickém okrese jediná naleziště v celé České republice, příkladem může být šidlatka ostnovýtrusná (Procházka, 1990, str. 5).

Díky velkému výskytu památných stromů, vzácných rostlin a vegetace se v této oblasti nachází velké množství přírodních památek nebo přírodních rezervací (Oberfalcer, 2007).

Přírodní rezervace Opolenec je zařazena mezi evropsky významné lokality. Chráněné území se nachází na pravém břehu Volyňky, nedaleko obce Vimperk. Toto území je tvořeno vápencovým podložím, které dává možnost výskytu velkého množství vzácných druhů rostlin a živočichů. Z oblasti flóry zde nalezneme například lilii zlatohlávek, bledule jarní, orchideje či jalovec obecný, zástupce fauny představuje výr velký, zmije obecná či motýli z čeledi perleťovců. Přírodní rezervaci Opolenec vede naučná stezka Sudslavický okruh (Klub přátel Šumavy, 2014c).

Přírodní památka Irův dvůr se nachází na východním okraji města Prachatice. Důvodem ochrany jsou louky a pastviny s výskytem prstnatce májového a kosatce sibiřského. Chráněným územím prochází i značená naučná stezka U Irů lípy (Klub přátel Šumavy, 2014d).

Přírodní památka Pod Vyhlídkou leží 1,2 km od Nebahov, nedaleko města Prachatice. Díky borovému lesu a rašelinným loukám se zde vyskytuje mnoho druhů ohrožených rostlin, mezi které patří například borůvka černá, brusinka obecná, svízel okrouhlolistý nebo plavuň vidlačka. Územím prochází naučná stezka Pod Vyhlídkou (Město Prachatice a KIS Infocentrum Prachatice, n.d. a).

Důvodem vyhlášení **přírodní rezervace Libín** byl přirozený horský suťový les - bučina. Mezi nejvýznamnější druhy zdejší flóry patří kaprad' laločnatá, dymnivka dutá, dřípatka horská. Toto velice atraktivní místo bývá častým cílem návštěvy pěších turistů i cyklistů (Město Prachatice a KIS Infocentrum Prachatice, n.d. b).

Mimo již zmíněné přírodní památky či rezervace, které jsou zpřístupněny nějakou naučnou stezkou, najdeme ve zvolené oblasti i řadu dalších. Mezi tyto další přírodní památky řadíme přírodní památky Čistá hora, Háje, Hrádeček, Jaroškov, Koubovský rybník, Mařský vrch, Mastnice, Pančice – V řekách, Pod Ostrou horou, Pod Sviňovicemi, Podhájí, Polední, Polučí, Skalka, Stádlá, Štěrbů louka, Tisy u Chrobol, U Narovců, U Piláta, U poustevníka, Úbislav, Upolíny, V polích, Velký Karasín, Zábrdská skála či

Žižkova skála. Mezi přírodní rezervace pak Dobročkovské hadce, Kralovické louky, Miletínky, Nad Zavírkou či Velká Niva (Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, n.d.).

5 NÁVRHY OPTIMALIZACE

Na základě provedeného výzkumu nabídky a poptávky jednotlivých aktivit šetrného cestovního ruchu ve vymezené oblasti Prachaticka, byly identifikovány nedostatky, ke kterým je možné zpracovat návrh optimalizace. Následující návrhy optimalizace navrhují opatření, jejichž účelem by mělo být odstranění či zmírnění zjištěných skutečností.

5.1 Rozšíření naučných stezek

Z výsledků výzkumu pro tuto bakalářskou práci vyplývá, že se respondenti často věnují pozorování přírody, pěší turistice nebo návštěvě muzeí, galerií či historických zajímavostí. Vzhledem k těmto výsledkům by bylo vhodné rozšířit naučné a poznávací stezky, které by mohly procházet jak přírodními krásami, tak místními historickými zajímavostmi či památkami. Tím by došlo k propojení těchto atraktivit a k jejich častějším návštěvám. Rozšíření těchto naučných stezek by vedlo k většímu poznání chráněných rostlinných a živočišných druhů, které se v této oblasti poměrně často vyskytují, a dalších přírodních či historických zajímavostí. Součástí naučných stezek by byla možnost návštěvníků zapojit se do ochrany těchto památek, zajímavostí a chráněných druhů, ať už finančně či vlastní dobrovolnickou prací. Návštěvníci by byli o těchto možnostech informováni na poslední tabuli naučné stezky uvedením čísla účtu pro případnou finanční podporu nebo možností, kde se přihlásit k případné dobrovolnické práci. Návštěvníci by se tak sami mohli rozhodnout, zda tak učiní či nikoliv. Pokud by se návštěvníci rozhodli pro vykonání jakékoli dobrovolnické práce, měli by za určitých podmínek možnost zlevněného vstupného při dalších návštěvách památek v oblasti Prachaticka.

5.2 Vybudování naučné stezky spojené s pozorováním zvěře pod vedením odborného průvodce

Z dotazníkového šetření vyplývá zvýšený zájem respondentů o pozorování zvěře pod vedením odborného průvodce. Ačkoli je v oblasti Prachaticka velké množství lesního porostu a zvěře, nachází se zde jen několik obor a pozorovacích míst. Z těchto míst však není žádné pod vedením odborného průvodce. Návrhem pro optimalizaci v této oblasti je vybudování průvodcované naučné stezky spojené s pozorováním zvěře. Tuto

naučnou stezku by si návštěvníci mohli projít buď samostatně, nebo ve stanovených termínech či po objednání s odborným průvodcem. Průvodcem by byl místní myslivec, hajný či jiná osoba, vzdělaná v tomto oboru a způsobilá tak poskytovat informace z této oblasti. Návštěvníci by se od svého průvodce dozvěděli informace týkající se zvěře, jejího chovu, tamní přírody a života v tomto prostředí. Na určených a speciálně upravených místech by byly umístěny pozorovací věže a sruby, kde by návštěvníci měli možnost pozorovat zvěř v jejím přirozeném prostředí. Důležité je, aby návštěvníci poslouchali pokyny průvodce, zůstali tiše a poté by měli možnost prohlédnout si zvěř i detailněji. Jako součást návštěvy průvodcované trasy by byla možnost návštěvníků nakrmit zvířata řepou, mrkví, jablky či žaludy, což by potěšilo hlavně malé návštěvníky. Zájemci by mohli zároveň zvěři přinést zmíněné pochutiny a zapojit se tak do dění této trasy.

5.3 Zlepšení propagace pozorování zvěře a přírody

Propagace aktivit spojených s pozorováním zvěře, ať už s odborným průvodcem či individuálně, v lesních oborách nebo pozorování vzácné flóry či vegetace je poměrně špatná. Spousta lidí, kteří tuto oblast navštíví, ani neví, že taková příležitost v dané oblasti existuje. Návrhem by tedy bylo zvýšení propagace těchto zařízení a to nejen v oblasti přírody, ale také jejich propojení s kulturními a historickými památkami, čímž se lépe dostanou do povědomí lidí.

S tímto návrhem by také souviselo značení naučných stezek a cyklostezek, které se jeví jako dostatečné, avšak z pohledu návštěvníků zde chybí právě přesnější upozornění na zajímavé atraktivity vyskytující se v jejich blízkém okolí. Návštěvníky to tak připravuje o možnost si tyto zajímavosti prohlédnout a snižuje to tak i jejich návštěvnost. Tabule, mapky či poutače obsahující detailnější informace o jednotlivých atraktivitách by jistě zvýšily návštěvnost daného místa a také zájem o jeho bližší poznání. Přispěly by tak i k daleko většímu seznámení návštěvníků se zajímavými lokalitami této oblasti.

Mezi hlavní zaměření by neměla patřit pouze propagace přírody a památek, ale důležité je také poukázat na zdravé životní prostředí, které představuje jednu z mnoha předností této oblasti.

5.4 Zřízení parku s místními zvířaty

Jak již bylo zmíněno výše, dotazovaní respondenti mají zájem o atraktivitu spojené s pozorováním zvěře. Dalším návrhem by tedy bylo vybudování jakéhosi parku v oblasti Prachaticka se zastoupením místní zvěře, která se zde vyskytuje či vyskytovala. Po zaplacení vstupného by se návštěvníci mohli projít po lávkách u výběhů jelenů, daňků či divokých prasat, mohli by si prohlédnout také například rysy či vlky. Kromě velkých zvířat by zde byly ještě menší výběhy pro drobnější zvěř, jako jsou lasice, jezevci skalní, zajáci, bažanti, koroptve či kuny lesní. Park se zvířaty by oslovil hlavně rodiny s dětmi, a proto by se také činnost parku na tento segment nejvíce zaměřila. V rámci prohlídky parku by byl v případě zájmu poskytován i odborný výklad pověřeného pracovníka. Správou parku by byla pověřena střediska environmentální výchovy či centra ekologické výchovy v dané oblasti (např. Středisko environmentální výchovy Vimperk nebo Centrum ekologické výchovy Dřípatka-Prachatice), která by tento návrh zaštiťovala. Součástí parku by bylo také zřízení školicího střediska v oblasti environmentální a ekologické výchovy, kde by u dětí ale i dospělých docházelo k seznamování se s přírodou, lesem, rostlinami a stromy, k poznání hospodářských a volně žijících zvířat s možností přímého kontaktu s nimi, což by vedlo ke vzbuzování jejich zájmu o ekologii a ochranu životního prostředí.

5.5 Zřízení soukromého revíru, kde bude provozován rybolov systémem „chyt' a pust'“

Na základě analýzy nabídky bylo zjištěno, že se v dané oblasti nevyskytuje žádný registrovaný soukromý revír určený ke sportovnímu a rekreačnímu rybolovu, ani revír, kde by byl provozován rybolov systémem „chyt' a pust'“. Jak však ukázal výzkum, o tyto činnosti mají však respondenti také poměrně velký zájem. Vzhledem ke zjištěným výsledkům by bylo vhodné zřídit soukromý revír, kde by se dal provozovat rybolov tímto způsobem. Revír by byl přístupný každý druhý víkend v měsíci, jindy případně po domluvě. Po zakoupení povolenky a následném objednání se na konkrétní datum, by návštěvníci měli možnost využít tento revír k rybolovu. Součástí ceny povolenky by byla i odborná konzultace v místě rybolovu, zapůjčení rybářského náčiní či loďky. Pro rybáře, kteří by chtěli rybařením strávit delší čas, by zde byl zřízen prostor pro jejich ubytování ve vlastním stanu či karavanu. Malí návštěvníci by mohli chytat buď v doprovodu dospělé osoby, nebo pod odborným dohledem místního rybáře, který

by je i tuto činnost učil, ukazoval jim různé způsoby rybolovu a podával jim informace o chyceném druhu ryb.

6 ZÁVĚR

Téma této bakalářské práce je Zodpovědný cestovní ruch na Prachaticku. K získání potřebných údajů bylo nutné provést sběr primárních a sekundárních dat. Primární data byla získávána pomocí dotazníkového šetření, a to u zámku Kratochvíle, nedaleko města Netolice. V období od července do září bylo získáno celkem 220 dotazníků.

Prvním dílčím cílem práce bylo posouzení struktury předpokladů rozvoje šetrných typů cestovního ruchu na Prachaticku. Z atraktivit šetrného cestovního ruchu, které jsou ve vymezené oblasti nabízeny, byla následně sestavena jejich databáze. Analyzovány byly ekologické farmy a agroturistika, sportovní rybolov a rybářské revíry, lesní obory a pozorovací místa, naučné stezky, památné stromy a vzácná flóra či vegetace. Ze zjištěných výsledků této databáze vyplývá, že ve vymezené oblasti existuje diverzifikovaná struktura předpokladů rozvoje šetrného cestovního ruchu, čímž byla vyvrácena hypotéza H1.1. Největší početní zastoupení zde mají naučné stezky a památné stromy. Popisované území se nachází v oblasti s bohatou faunou a florou, množstvím historických zajímavostí či přírodních krás, což přispělo k vybudování rozsáhlé škály právě naučných stezek. Tím také dochází k rozvoji cykloturistiky a pěší turistiky.

Z výsledků rovněž vyplývá, že ve vymezené oblasti jsou předpoklady šetrného cestovního ruchu rozmístěny nerovnoměrně. Nejvíce atraktivit je soustřeďováno ve městě Prachatice a jeho okolí a dále pak v dalších větších městech. Na základě těchto zjištěných informací je vyvrácena hypotéza H1.2.

Pomocí dotazníkového šetření ve vybrané lokalitě bylo provedeno hodnocení současných návštěvníků. V dotazníkovém šetření častěji odpovídali ženy než muži, převládala věková skupina 46-55 let. Mezi ženami a muži nebyly zjištěny velké rozdíly v odpovědích týkajících se aktivit šetrného cestovního ruchu, pouze pozorování vzácné flóry a vegetace bylo znatelněji více oblíbené u žen než u mužů. Odpovědi respondentů, rozdělených dle jednotlivých věkových kategorií, se nijak signifikantně nelišily. Byl také zjištěn rozdíl mezi skupinami myslivců a ostatních lidí myslivosti se nevěnujících, a to v názoru na pozorování zvěře pod vedením odborného průvodce. Rozdíl byl zjištěn i u odpovědí rybářů a lidí, kteří nerybaří, na otázku rybolovu systémem „chyt' a pust'“. Na základě těchto zjištěných skutečností může být vyvrácena hypotéza H1.3., která tvr-

dí, že neexistují rozdíly v návštěvnických charakteristikách mezi skupinami návštěvníků.

Dalším dílčím cílem práce byla identifikace témat vhodných k optimalizaci využití oblasti cestovním ruchem. Na základě výsledků bylo zjištěno, že v současném stavu cestovního ruchu dané oblasti existují možnosti rozvoje cestovního ruchu. Byla tedy identifikována témata, mezi která patří rozšíření naučných stezek a jejich propojení s historickými zajímavostmi a památkami, vybudování naučné stezky spojené s pozorováním zvěře pod vedením odborného průvodce, zlepšení propagace pozorování zvěře a přírody a rozšíření značení naučných stezek a cyklostezek, zřízení parku s místními zvířaty pod vedením středisek environmentální a ekologické výchovy a zřízení soukromého revíru, kde by byl provozován rybolov systémem „chyt’ a pust’“.

Hlavním cílem této bakalářské práce bylo zhodnocení současného stavu cestovního ruchu ve vymezené oblasti. Na tomto území se nachází poměrně velká nabídka aktivit šetrného cestovního ruchu, o které mají návštěvníci zájem, avšak neustále je zde možnost dalšího zlepšení. Zjištěný současný stav šetrného cestovního ruchu v dané oblasti vykazuje velký potenciál dalšího rozvoje.

7 SUMMARY

The topic of this bachelor thesis is responsible tourism. In the described area of Prachaticko was evaluated the structure of potentials for the development of tourism. The chosen location offers a lot of attractions of responsible tourism, like nature trails, ecological farms, agrotourism, monument trees, nature reserves or natural monuments. Most of these attractions are concentrated only in larger towns. So the potentials of responsible tourism are distributed unevenly.

Through the questionnaire survey in chosen location near the castle Kratochvíle was evaluated the structure of actual visitors. That is the reason why were differences in responses between men and women, fishermen and other visitors, gamekeepers and other visitors or among age groups examined. The differences between these groups of visitors were found.

On the basis of these findings were devised suggestions for optimizing sustainable tourism in this location. For example it would be good to enlarge nature trails and to connect them with historic sites or to build a new nature trail with an offer to observe animals with an expert guide. It would also be good to improve the promotion of observing animals and nature and to enlarge the signage of nature trails and cycleways or to set up a park with local animals that would be managed by centres of environmental and ecological education or to set up a private fishing ground where would be use the “catch and release” system.

The described area has a large potential of tourism that can be further developed.

Keywords: responsible tourism, Prachaticko, nature, agrotourism, ecology, farm, catch and release, potentials of tourism

8 SEZNAM PRAMENŮ A POUŽITÉ LITERATURY

- Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (n.d.). *Objekty ústředního seznamu*. Dostupné 19. prosince, 2013, z http://drusop.nature.cz/ost/chrobjekty/chrob_find/index.php?frame=1&TYPVYSTUPU%5B%5D=drusop&h_zchru=1&h_kod=&h_nazev=&h_organ_oohp=&h_kraj=CZ031&OKRES=CZ0315&ORP_ICOB=&POVOB_ICOB=&h_obec=&h_ku=&h_submit=Vyhledat
- Asociace soukromého zemědělství ČR (1998-2014). *Čtvrté místo ve Farmě roku 2013 – Dančí farma rodiny Friedbergerových*. Dostupné 19. prosince, 2013, z <http://www.asz.cz/cs/aktualne-z-asz/ctvrte-misto-ve-farme-roku-2013-danci-farma-rodiny-friedbergerovych.html>
- Bramwell, B. (1994) Rural Tourism and Sustainable Rural Tourism. *Journal of Sustainable Tourism*, 2 (151), 1-6, DOI: 10.1080/09669589409510679
- Bramwell, B., & Lane, B. (1993). Sustainable Tourism: An evolving global approach. *Journal of Sustainable Tourism*, 1(1), 1-5.
- Budíková, M., Králová, M., & Maroš, B. (2010). Průvodce základními statistickými metodami. Praha: GRADA Publishing, a.s.
- Cícha, O. (2012). *Jaký vliv mají charakteristiky tazatele a dotazníku na náročnost vyplňování dotazníku v rámci empirického výzkumu stáří?* [Adobe Digital Edition Version]. Dostupné 18. prosince, 2013, z http://is.muni.cz/th/361719/fss_b/Bakalarska_prace_-_Ondrej_Cicha.pdf
- Clemente, M. N. (2004). *Slovník marketingu: klíčové pojmy a termíny*. Brno: Computer Press
- Cohen, L., Holliday, M., & Holliday, M. G. (1996). *Practical Statistics for Students: An Introductory Text*. SAGE
- Collica, R. S. (2011). *Customer Segmentation and Clustering Using SAS Enterprise Miner* (2nd ed.). NC: SAS Institute

- Culek, M. (2005). *Biogeografické členění České republiky: II. díl* (2nd ed.). Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
- Cyhelský, L., Kaňoková, J., & Novák, I. (1986). *Teorie statistiky: vysokoškolská učebnice pro stud. Vys. školy ekon. stud. Oboru ekon. statistika*. Praha: SNTL
- CzechTourism: databáze výzkumů a analýz agentury CzechTourism (2004). Motivace k návštěvě turistických regionů v České republice. Dostupné 20. ledna, 2014, z http://vyzkumy.czechtourism.cz/0325_/motivace-k-navsteve-turisticky-ch-regionu-v-ceske-republice
- Čermáková, A., & Střeleček, F. (1995). *Statistika I*. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Zemědělská fakulta
- Čertík, M., Attl, P., Sysel, J., & Vitáková, M. (2001). *Cestovní ruch*. Praha: OFFICE
- Červenková, R. (2013, 17. května). *Jak ekologicky na dovolenou?* Dostupné 23. prosince, 2013, z <http://ecmost.cz/clanky.php?page=ekodovolena>
- Česká botanická společnost (n.d.). *Pracovní konference České botanické společnosti*. Dostupné 20. prosince, 2013, z <http://web.natur.cuni.cz/CBS/index.php/Main/Konference>
- Český statistický úřad (2012). *Charakteristika okresu Prachatice*. Dostupné 29. ledna, 2014, z http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_okresu_pt
- Databáze dobrovolnických příležitostí v České republice (2014). *Co si rozmyslet předem*. Dostupné 13. ledna, 2014, z <http://www.dobrovolnik.cz/dobrovolnictvi-nabidka-a-poptavka/co-si-rozmyslet-predem/>
- Drobná, D., & Morávková, E. (2004). *Cestovní ruch pro střední školy a pro veřejnost*. Praha: Nakladatelství Fortuna
- Dvě věže (2014). *Rekreační areál Dvě věže*. Dostupné 19. prosince, 2013, z <http://www.rekreace-sumava.cz/>

- Economia, a.s. (1996-2014). *Jedné pětina rostlinných druhů hrozí podle vědců celosvětově vyhynutí*. Dostupné 20. prosince, 2013, z <http://tech.ihned.cz/c1-46655340-jedne-petine-rostlinnych-druhu-hrozi-podle-vedcu-celosvetove-vyhynuti>
- Ekofarma Budkov, Bio-rodina, s.r.o. (n.d.). *Služby*. Dostupné 19. prosince, 2013, z <http://www.ceskyfarmer.cz/farmer-detail.php?fid=131>
- Ekofarma Horní Chrášťany (2013). *Ekofarma Horní Chrášťany Vás vítá*. Dostupné 18. prosince, 2013, z <http://www.ekofarmachrastany.cz/>
- Ekologická dovolená (2012, 24. listopadu). *Hornická naučná stezka Albrechtovice u Záblatí – historie, současnost*. Dostupné 19. prosince, 2013, z <http://www.enviweb.cz/clanek/dovol/93774/hornicka-naucna-stezka-albrechtovice-u-zablati-historie-soucasnost>
- Ekostatek Michalov (2010-2014). *Ekostatek Michalov – popis*. Dostupné 12. ledna, 2014, z <http://www.kamsdetmi.com/detail.html?id=20278>
- Evans, S., Valsecchi, F., & Pollastri, S. (2011). *Eco-Urban Agriculture Design for distributed and networked urban farming in Shanghai*. [Adobe Digital Edition Version]. Dostupné 12. ledna, 2014, z <http://cumulushelsinki2012.org/cumulushelsinki2012.org/wp-content/uploads/2012/05/Eco-Urban-Agriculture-Design-for-distributed-and-networked-urban-farming-in-Shanghai.pdf>
- Farma Krejsa (n.d.). *Služby*. Dostupné 19. prosince, 2013, z <http://www.ceskyfarmer.cz/farmer-detail.php?fid=140>
- Francová, E. (2003). *Cestovní ruch*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta.
- Friedrich, V. (2000). *Statistika I*. Plzeň: Západočeská univerzita, Ekonomická fakulta
- Goeldner, CH. R., & Ritchie, J. R. B. (2009). *Tourism: Principles, Practices, Philosophies* (11th ed.). Hoboken: John Wiley&Sons.
- Gúčik, M. (2000). *Základy cestovního ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela

- Hendl, J. (2006). *Přehled statistických metod zpracování dat: analýza a metaanalýza dat*. Praha: Portál
- Hesková, M., Beránek, J., Dvořák, V., Novacká, L., & Oriška, J. (2011). *Cestovní ruch pro vyšší odborné a vysoké školy* (2nd ed.). Praha: Fortuna
- Hindls, R., Hronová, S., & Novák, I. (2000). *Metody statistické analýzy pro ekonomy*. Management Press
- Hindls, R., Hronová, S., Seger, J., & Fisher, J. (2006). *Statistika pro ekonomy*. Praha: Professional publishing
- Hladká, J. (1997). *Technika cestovního ruchu*. Praha: Grada Publishing
- Holeček, M., Mariot, P., & Střída, M. (2005). *Zeměpis cestovního ruchu: učebnice pro hotelové a jiné střední školy: příručka pro průvodce cestovního ruchu*. Praha: Nakladatelství České geografické společnosti
- Horner, S., & Swarbrooke, J. (2003). *Cestovní ruch, ubytování a stravování, využití volného času*. (J. Rezek, Trans.). Praha: Grada Publishing, a.s. (Originál vydán v roce 1996)
- Hotel.cz a.s. (2000-2014). *Naučná stezka Pod Vyhlídkou*. Dostupné 19. prosince, 2013, z <http://www.turistik.cz/cz/kraje/jihocesky-kraj/okres-prachatice/prachatice/naucna-stezka-pod-vyhlidkou/>
- Hrabánková, M., & Hájek, T. (2002). *Management cestovního ruchu*. České Budějovice: Jihočeská univerzita, Zemědělská fakulta
- Hrala, V. (2002). *Geografie cestovního ruchu* (4th ed.). Praha: IDEA SERVIS
- Hvenegaard, G.T. (2002). Using tourist typologies for ecotourism research. *Journal of Ecotourism*, 1(1), 7-18.
- Chval, S. (n.d.). *Nabízíme*. Dostupné 19. prosince, 2013, z [http:// farmaspu-le.web.cz/nabizime.htm](http://farmaspu-le.web.cz/nabizime.htm)
- Informační systém Jižní Čehy a Šumava (n.d.). *NS Javorník*. Dostupné 19. prosince, 2013, z <http://www.jiznicechy.org/cz/index.php?path=ns/javornik.htm>

- Jakubíková, D. (2012). *Marketing v cestovním ruchu*. Praha: Grada Publishing, a.s.
- Jakubíková, D., Ježek, J., & Pavlák, M. (1995). *Cestovní ruch*. Plzeň: Západočeská univerzita
- Klub přátel Šumavy (2014a). *Památné stromy Šumavy a Pošumaví*. Dostupné 19. prosince, 2013, z <http://www.sumavainfo.cz/pamatne-stromy>
- Klub přátel Šumavy (2014b). *Památné stromy Šumavy a Pošumaví v okrese Prachatice*. Dostupné 19. prosince, 2013, z <http://www.sumavainfo.cz/pamatne-stromy-okres-prachatice>
- Klub přátel Šumavy (2014c). *Přírodní rezervace Opolenec*. Dostupné 19. prosince, 2013, z <http://www.sumavainfo.cz/prirodni-rezervace-opolenec>
- Klub přátel Šumavy (2014d). *Přírodní památky Šumavy a Pošumaví na území okresu Prachatice*. Dostupné 19. prosince, 2013, z <http://www.sumavainfo.cz/prirodni-pamatky-okres-prachatice>
- Kotíková, H. (2013). *Nové trendy v nabídce cestovního ruchu*. Praha: Grada Publishing, a.s.
- Krämer, W. (2005). *Statistika do vesty*. Praha: Baronet Publishers
- Kučerová, I. (1997). *Ekonomika se zaměřením na cestovní ruch*. Praha: IDEA SERVIS
- Kučerová, J. (1999). *Trvalo udržatelný rozvoj cestovního ruchu*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela
- Litschmannová, M. (2011). *Úvod do statistiky*. Ostrava: Vysoká škola báňská – Technická univerzita, Plzeň: Západočeská univerzita
- Malá, V. (1999). *Cestovní ruch (vybrané kapitoly)*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta mezinárodních vztahů
- Malá, V., Indrová, J., Mlejnková, L., Netková, J., & Vaško, M. (2002). *Základy cestovního ruchu*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Fakulta mezinárodních vztahů
- Martincová, O. (1998). *Nová slova v češtině: slovník neologizmů*. Praha: Academia

- Město Netolice (2005a). *Rybářství a rybníkářství*. Dostupné 19. prosince, 2013, z <http://www.netolice.cz/rybarstvi-a-rybnikarstvi/d-3535>
- Město Netolice (2005b). *Naučné stezky*. Dostupné 19. prosince, 2013, z <http://www.netolice.cz/naucne-stezky/d-3509/p1=3378>
- Město Netolice (2005c). *Historická krajina Netolicka - naučná cyklostezka*. Dostupné 19. prosince, 2013, z <http://www.netolice.cz/naucne-stezky/d-3509/p1=3378>
- Město Prachatice a KIS Infocentrum Prachatice (2002). *Základní informace o městě a regionu*. Dostupné 18. prosince, 2013, z http://www.prachatice.cz/n_hospinfo.html
- Město Prachatice a KIS Infocentrum Prachatice (n.d. a). *Naučné stezky*. Dostupné 19. prosince, 2013, z http://www.prachatice.cz/n_turistika_stezky.html
- Město Prachatice a KIS Infocentrum Prachatice (n.d. a). *Školní přírodní rezervace*. Dostupné 19. prosince, 2013, z <http://www.prachatice.eu/zivotni-prostredi/prochazka-mestem/skolni-prirodni-rezervace>
- Město Prachatice a KIS Infocentrum Prachatice (n.d. b). *Libín*. Dostupné 19. prosince, 2013, z <http://www.prachatice.eu/zivotni-prostredi/prochazka-mestem/libin>
- Město Prachatice a KIS Infocentrum Prachatice (n.d. b). *Naučná stezka Prachatické hradby*. Dostupné 19. prosince, 2013, z http://www.prachatice.cz/n_turistika_stezky_detail.html?SID=1&LANG=1
- Město Prachatice a KIS Infocentrum Prachatice (n.d. c). *Svatopetrská stezka*. Dostupné 19. prosince, 2013, z http://www.prachatice.cz/n_turistika_stezky_detail.html?SID=2&LANG=1
- Město Prachatice a KIS Infocentrum Prachatice (n.d. d). *Naučná stezka – Vyhlídková stezka kolem Prachatic*. Dostupné 19. prosince, 2013, z http://www.prachatice.cz/n_turistika_stezky_detail.html?SID=3&LANG=1
- Město Prachatice a KIS Infocentrum Prachatice (n.d. e). *Naučná stezka – Zlatá stezka*. Dostupné 19. prosince, 2013, z http://www.prachatice.cz/n_turistika_stezky_detail.html?SID=4&LANG=1

- Město Prachatice a KIS Infocentrum Prachatice (n.d. f). *Naučná stezka – U Irů lípy*. Dostupné 19. prosince, 2013, z http://www.prachatice.cz/n_turistika_stezky_detail.html?SID=5&LANG=1
- Město Prachatice a KIS Infocentrum Prachatice (n.d. g). *Naučná stezka – Stezka kolem „stezky“*. Dostupné 19. prosince, 2013, z http://www.prachatice.cz/n_turistika_stezky_detail.html?SID=7&LANG=1
- Město Prachatice a KIS Infocentrum Prachatice (n.d. h). *Naučná stezka – Sudslavický okruh*. Dostupné 19. prosince, 2013, z http://www.prachatice.cz/n_turistika_stezky_detail.html?SID=9&LANG=1
- Ministerstvo pro místní rozvoj (2007). *Green management*. [Adobe Digital Edition Version]. Dostupné 12. ledna, 2014, z <http://www.mmr.cz/getmedia/40090ab2-4f67-4a85-bce4-c1e78310772f/GetFile36.pdf>
- Mirvald, S. (1996). *Geografie cestovního ruchu*. Plzeň: Západočeská univerzita, Pedagogická fakulta
- Mis, & Mladá fronta, a.s. (2003, 7. června). *Muži nerozeznají květiny*. Dostupné 5. dubna, 2014, z <http://www.dama.cz/domacnost/muzi-nerozeznaji-kvetiny-353>
- Moravec, I. (2007). *Venkovská turistika v Rakousku, České republice a Francii: koncept, aktivity a vzdělávání*. České Budějovice: Centrum pro komunitní práci
- Moravský rybářský svaz, o.s. (2010a). *Rybářské revíry pstruhové*. Dostupné 19. prosince, 2013, z <http://www.mrsbrno.cz/rybarske-reviry>
- Moravský rybářský svaz, o.s. (2010b). *Rybářské revíry mimopstruhové*. Dostupné 19. prosince, 2013, z <http://www.mrsbrno.cz/rybarske-reviry>
- Motulsky, H. (1995). *Intuitive Biostatistics*. Oxford University Press
- Myslivost – Stráž myslivosti (2009a). *Statistické údaje*. Dostupné 23. prosince, 2013, z <http://myslivost.cz/Informace-pro-myslivce/Statisticke-udaje.aspx>

- Myslivost – Stráž myslivosti (2009b). Myslivecký výzkum úbytku zaječí zvěře. Dostupné 15. prosince, 2013, z <http://www.myslivost.cz/Casopis-Myslivost/Myslivost/2012/leden--2012/Mysliveckyvyzkum-ubytku-zajeci-zvere-v-krajinnem-.aspx>
- Myslivost – Stráž myslivosti (2009c). *Obora Boubín*. Dostupné 19. prosince, 2013, z <http://www.myslivost.cz/Rozcestnik/Myslivecke-obory/Obora-Boubin.aspx>
- Národní park Šumava (2008-2014a). *Pozorování jelenů v NP Šumava*. Dostupné 20. prosince, 2013, z <http://www.npsumava.cz/cz/5736/8794/clanek/pozorovani-jelenu-v-np-sumava/>
- Národní park Šumava (2008-2014b). Pozorovací místa. Dostupné 19. prosince, 2013, z <http://www.npsumava.cz/cz/1388/903/clanek/zooprogram---pozorovaci-mista---projekt/>
- Navrátil, J. (2012). *Návštěvník jako rozvojový faktor navštíveného místa: Aplikovaná geografie cestovního ruchu na příkladu vody v turistických regionech jižní Čechy a Šumava*. Praha: Alfa Nakladatelství
- Navrátil, J., Pícha, K., & Hřebcová, J. (2010). The importance of historical monuments for domestic tourists: The case of South-western Bohemia (Czech Republic). *Moravian Geographical Reports* 18(1), 14–30
- Němčanský, M. (1996). *Agroturistika*. Opava: Slezská univerzita, Obchodně podnikatelská fakulta
- Němec, J. (2003). *Památné stromy: v Čechách, na Moravě, ve Slezsku*. Praha: Olympia
- Oberfalcer, E. (2007). *Turistický průvodce Pošumaví: Prachaticko, Vimpersko*. Prachatic: Č. P. servis
- Oficiální stránky městysu Lhenice (2014). *Lhenická lípa*. Dostupné 13. ledna, 2014, z <http://www.lhenice.cz/turistika/pamatky/>
- Olomoucký kraj, Jeseníky – Sdružení cestovního ruchu (2009-2014). *Diana má Czech Specials a nabízí krásy Eco Parku*. Dostupné 18. ledna, 2014, z <http://www.navstivtejeseniky.cz/novinky/diana-ma-czech-specials-a-nabizi-krasy-eco-parku>

- Orieška, J. (1995). *Metodika činnosti průvodce cestovního ruchu* (3rd ed.). (M. Melichárek, Trans.). Praha: IDEA SERVIS. (Originál vydán v roce 1991)
- Orieška, J. (1999). *Technika služeb cestovního ruchu*. (J. Čech, Trans.). Praha: IDEA SERVIS. (Originál vydán v roce 1999)
- Orieška, J. (2010). *Služby v cestovním ruchu*. (H. Kruisová & J. Míšková, Trans.). Praha: IDEA SERVIS (Originál vydán v roce 2010)
- Palatková, M. (2011). *Mezinárodní cestovní ruch*. Praha: Grada Publishing, a.s.
- Parmová, D., Dvořák, V., & Frková, I. (2013). *Kapitoly z cestovního ruchu pro praxi*. České Budějovice: Chance in Nature – Local Action Group: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta
- Pásková, M., & Zelenka, J. (2002). *Výkladový slovník cestovního ruchu* (2nd ed.). Praha: Linde Praha, a.s.
- Pavelka, F., & Klímecký, P. (2000). *Aplikovaná statistika*. Zlín: Vysoké učení technické, Fakulta managementu a ekonomiky
- Petrů, Z. (1999). *Základy ekonomiky cestovního ruchu* (3rd ed.). Praha: IDEA SERVIS
- Pourová, M. (2002). *Agroturistika*. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta ve vydavatelství Credit
- Procházka, F. (1990). *Chráněné a ohrožené rostliny prachatického okresu*. Prachatice: Okresní muzeum
- Radová, J., Dvořák, P., & Málek, J. (2009). *Finanční matematika pro každého*. Praha: GRADA Publishing s.r.o.
- Regionální agrární komora Jihočeského kraje (2014). *Okres Prachatice se svou rozlohou 1375 km² řadí na čtvrté místo v rámci okresů Jihočeského kraje*. Dostupné 29. ledna, 2014, z <http://www.rakjk.cz/prachatice/charakteristika.html>
- Reindlová, M. (2010, 12. dubna). *Daňčí farma přilákala i návštěvníky z ciziny*. Dostupné 19. prosince, 2013, z http://prachaticky.denik.cz/zpravy_region/pt_hrach_brasnicka20100411.html

- Rimarčík, M. (2006). *Základy statistiky*. Fakulta zdravotnictva a sociálnej práce bl. P.P. Gojdiča
- Ritchie, J. R. B., & Crouch, G. I. (2003). *The Competitive Destination: A Sustainable Tourism Perspective*. Wallingford: CABI Publishing
- Rod, A. (2012). *Likertova škálování*. Praha: University of economics
- Rosa – jihočeská společnost pro ochranu přírody, o.p.s. (2002). *Agroturistika: praktický rádce*. České Budějovice
- Rybaření na kopě (2013). *Sportovní rybolov - Chyť a pusť*. Dostupné 20. prosince, 2013, z http://rybarenikopa.cz/rybarendi_na_kope/nase_ryby/
- Rygllová, K. (2005). *Cestovní ruch: Učební texty pro studenty BA (Hons) in Business Management a studenty PEF MZLU v Brně*. Brno: Brno International Business School
- Řezanková, H., & Hronová, S. (2000). *Statistická data*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Fakulta informatiky a statistiky
- Seger, J. (1988). *Statistické metody pro ekonomy průmyslu*. Praha: SNTL
- Schneider, J., Fialová, J., & Vyskot, I. (2009). *Krajinná rekreologie II*. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně, Lesnická a dřevařská fakulta
- Souček, E. (2006). *Statistika pro ekonomy*. Praha: Vysoká škola ekonomie a managementu
- Strádalová, J., & Kubátová, K. (1997). *Vybrané kapitoly ze statistiky I*. Praha: Karolinum
- Stříbrná, M. (2005). *Venkovská turistika a agroturistika*. Praha: Nakladatelství odborného risku Profi Press, s.r.o.
- Svatošová, L., & Kába, B. (2001). *Statistika*. Praha: Česká zemědělská univerzita
- Svatošová, L., & Kába, B. (2007). *Statistické metody I*. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta
- Škodová Parmová, D. (2007). *Agroturistika*. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Ekonomická fakulta

- Štěpánek, R. (2013, 12. prosince). *Obůrka přiblíží okolní přírodu i dětem*. Dostupné 22. prosince, 2013, z http://jihocesky-kraj.5plus2.cz/oburka-priblizi-okolni-prirodu-i-detem-dyu-/prachatice.aspx?c=A131212_160639_ppd-prachatice_55519
- Štěpánek, V., Šíp, J., & Kopačka, L. (2001). *Geografie cestovního ruchu*. Praha: Karolinum
- Tew, Ch., & Barbieri, C. (2012). The perceived benefits of agrotourism: The provider's perspective. *Tourism Management*, 33, 215-224. DOI: 10.1016/j.tourman.2011.02.005
- Thoits, P. A., & Hewitt, L. N. (2001). Volunteer Work and Well-Being. *Journal of Health and Social Behavior*, 42 (6), 1. Dostupné 12. ledna, 2014, z <http://www.jstor.org/discover/10.2307/3090173?uid=2&uid=4&sid=21103978580963>
- Tyler, D., & Dangerfield, J. M. (1999). Ecosystem Tourism: A resource-based philosophy for ecotourism. *Journal of Sustainable Tourism*, 2(7), 146-158
- Vala, Z. (2011). *Krajina – pojem, struktura, vývoj. Vliv člověka a mysliveckého hospodářství na krajinu, trvale udržitelný rozvoj myslivosti*. Dostupné 3. dubna, 2014, z <http://myslivecke.webnode.cz/ekologie-v-chovech-zvere/krajina-pojem-struktura-vyvoj-vliv-cloveka-a-mysliveckeho-hospodareni-na-krajinu-trvale-udrzitelny-rozvoj-myslivosti/>
- Vaněček, D. (1997). *Agroturistika*. České Budějovice: Jihočeská univerzita
- Volín, J. (2007). *Statistické metody ve fonetickém výzkumu*. Praha: EPOCHA
- Wöhe, G., & Kislíngrová, E. (2007). *Úvod do podnikového hospodářství* (2nd ed.). Praha: C. H. Beck
- Zbořil, K. (1998). *Marketingový výzkum: metodologie a aplikace*. Praha: Vysoká škola ekonomická, Fakulta podnikohospodářská
- Zelenka, J., Těšitel, J., Pásková, M., & Kušová, D. (2013). *Udržitelný cestovní ruch: Management cestovního ruchu v chráněných územích*. Hradec Králové: Gaudeamus

Zelezny, L. C., Chua, P., & Aldrich, Ch. (2000). Elaborating on Gender Differences in Environmentalism. *Journal of Social Issues*, 56(3), 443-457. Dostupné z <http://samba.fsv.cuni.cz/~soukup/OLD/ZP/0022-4537.00177.pdf>

Zvárová, J. (1998). *Základy statistiky pro biomedicínské obory*. Praha: Karolinum

9 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 - Pohlaví respondentů, n = 220.....	25
Obrázek 2 - Pohlaví a věk respondentů	26
Obrázek 3 - Názor na historii.....	26
Obrázek 4 - Aktivity na dovolené.....	27
Obrázek 5 - Zastoupení myslivců	28
Obrázek 6 - Zastoupení rybářů	28
Obrázek 7 - Míra atraktivity nabídky šetrných forem cestovního ruchu	30

10 SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 - Výsledky mnohonásobné lineární regrese – míry zájmu o ubytování na farmě	31
Tabulka 2 - Výsledky mnohonásobné lineární regrese – míry zájmu o rybolov systémem „chyt' a pust'“	31
Tabulka 3 - Výsledky mnohonásobné lineární regrese – míry zájmu o pozorování zvěře pod vedením odborného průvodce.....	32
Tabulka 4 - Prediktory míry zájmu o pozorování zvěře	33
Tabulka 5 - Výsledky mnohonásobné lineární regrese – míry zájmu o dobrovolnickou práci v chráněných územích	34
Tabulka 6 - Prediktory míry zájmu o dobrovolnickou práci v chráněných územích	35
Tabulka 7 – Výsledky mnohonásobné lineární regrese – míry zájmu o návštěvu míst se vzácnou flórou a vegetací	36
Tabulka 8 - Prediktory míry zájmu o návštěvu míst se vzácnou flórou a vegetací	36
Tabulka 9 - Výsledky mnohonásobné lineární regrese – míry zájmu o certifikované ubytování	38
Tabulka 10 - Prediktory míry zájmu o certifikované ubytování.....	39
Tabulka 11 - Vliv pohlaví na míru atraktivnosti aktivit	40
Tabulka 12 - Vliv myslivosti na míru atraktivnosti aktivit.....	41
Tabulka 13 - Vliv rybářství na míru atraktivnosti aktivit	42
Tabulka 14 - Dosažené průměrné hodnoty a směrodatné odchylky míry atraktivity sledované nabídky v jednotlivých věkových kategoriích	43
Tabulka 14: Dokončení - Dosažené průměrné hodnoty a směrodatné odchylky míry atraktivity sledované nabídky v jednotlivých věkových kategoriích.....	43